અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

[૨૦૨૨] ૯ એસ. સી. આર. ૯૪૪

હરિહરન અને અન્ય

– વિરુદ્ધ –

હર્ષ વર્ધન સિંહ રાવ અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નંબર ૯૨૨૮/૨૦૨૨)

ડિસેમ્બર ૧૪,૨૦૨૨

[ન્યાયાધીશો–એસ. અબ્દુલ નઝીર અને અભય એસ. ઓકા.]

સેવા કાયદો:વરિષ્ઠતા–૭ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬ના રોજ, ગુજરાત ક્ષેત્રની કેડરમાં આવકવેરાના નિરીક્ષકોની સુધારેલી વરિષ્ઠતાની યાદી બહાર પાડવામાં આવી હતી – ઉપરોક્ત યાદીમાં, *CGLE* ૨૦૧૦ની સીધી ભરતીઓને ૨૦૦૯–૨૦૧૦ વર્ષના બઢતી મેળવનારાઓ સાથે જોડવામાં આવી હતી –*CBDT* દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી સ્પષ્ટતાના આધારે, ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ના રોજ સુધારેલી વરિષ્ઠતાની યાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી –વર્ષ ૨૦૦૯–૨૦૧૦ ની ખાલી જગ્યાઓ સામે નિમણૂક કરાયેલી સીધી ભરતીઓને ભરતી વર્ષ ૨૦૧૦–૨૦૧૧ ના બઢતી મેળવનારાઓ થી અલગ (ઇન્ટર્સપેસ) કરવામાં આવી હતી –પ્રતિવાદીઓ ન. ૧ થી

૧૮, સીધી ભરતી કરનારાઓએ, ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ના રોજ વરિષ્ઠતાની સૂચિને પડકારવા માટે હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી–વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા, ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ની વરિષ્ઠતાની સૂચિ રદ કરવામાં આવી હતી અને ૭ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬ની વરિષ્ઠતાની સૂચિ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવી હતી–સ્પષ્ટતા ઉમેરવામાં આવી હતી કે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૨૦૧૦ માં પાત્ર અને લાયકાત ધરાવતી સીધી ભરતી કરનારાઓને જ ૨૯ જૂન ૨૦૦૯ના રોજ *DPC* દ્વારા બઢતી આપવામાં આવેલા ૫૩ બઢતી આપનારાઓ સાથે જોડવામાં આવશે–આ બઢતી મેળવનારાઓએ તાત્કાલિક અપીલ દાખલ કરી હતી–યોજવામાં આવી હતીઃવિચારણા માટે ચાર મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા છે–ભલે ભરતીનું વર્ષ નાણાકીય વર્ષ હોય કે કેલેન્ડર વર્ષ–કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય અનિર્ણિત હોય કે વૈકલ્પિક, તેમાં પુનર્વિચારની જરૂર હોય–શું આ કેસની હકીકતોમાં સીધી ભરતી કરનારાઓ અને બઢતી પામેલા લોકોની આંતર–સે–વરિષ્ઠતા એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય અનુસાર નક્કી કરી શકાય છે–શું આ કેસની હકીકતોમાં, સીધી ભરતીની પ્રક્રિયા તે જ ભરતી વર્ષમાં શરૂ થઈ હતી કે જેમાં ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થઈ હતી–આ બાબત પાંચ માનનીયની મોટી બેન્ચને મોકલવામાં આવી. ન્યાયાધીશો–૧૩ જુલાઈ ૨૦૧૮ના રોજ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત રદ થઈ ગઈ–આ અપીલ અથવા સંદર્ભના અંતિમ પરિણામને આધિન વિવાદિત ચુકાદાને અસર આપવામાં આવશે–મોટી બેન્ચને સંદર્ભ.

નો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એન્ડ ઓર્સ.–વર્સસ–એન. આર. પરમાર એન્ડ ઓર્સ.

૨૦૧૨ (૧૩) એસસીસી ૩૪૦:[૨૦૧૨] ૧૩ એસસીઆર ૫૫૫;

કે. મેઘચંદ્ર સિંહ અને અન્ય–વર્સસ–નિંગમ સિરો અને અન્ય.

૨૦૨૦ (૫) એસસીસી ૬૮૯:[૨૦૧૯] ૧૬ એસસીઆર ૬૫૧;

મર્વિન કોટિન્ડો અને અન્ય–વર્સસ–કસ્ટમ્સના કલેક્ટર, બોમ્બે અને અન્ય.

[૧૯૬૬] ૩ એસસીઆર ૬૦૦;

ચંદીગઢ ખાતે માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ–વર્સસ–પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય.૨૦૧૯ (૧૨) એસસીસી ૪૯૬:[૨૦૧૮] ૧૩ એસસીઆર ૯૧;

અરવિંદર સિંહ બેન્સ–વર્સસ–પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય.

૨૦૦૬ (૬) એસસીસી ૬૭૩:[૨૦૦૬] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૮૮૬;

એમ. સુબ્બા રેડ્ડી અને અન્ન વિ.એ. પી. રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ અને અન્ય.

૨૦૦૪ (૬) એસસીસી ૭૨૯:[૨૦૦૪] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૭;

યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય–વિરુદ્ધ–એસ. ડી. ગુપ્તા અને અન્ય.

૧૯૯૬ (૮) એસસીસી ૧૪:[૧૯૯૬] ૨ એસસીઆર ૪૭૧

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૧૨] ૧૩ એસ. સી. આર. ૫૫૫ નો સંદર્ભ પેરા ૫ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૯] ૧૬ એસ. સી. આર. ૬૫૧ નો સંદર્ભ પેરા ૮ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૧૯૬૬] ૩ એસ. સી. આર. ૬૦૦ નો સંદર્ભ પેરા ૧૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૮] ૧૩ એસ. સી. આર. ૯૧ નો સંદર્ભ પેરા ૧૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૬] ૨ પૂરક.એસ. સી. આર. ૮૮૬ નો સંદર્ભ પેરા ૧૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૪] ૧ પૂરક.એસ. સી. આર. ૭ નો સંદર્ભ પેરા ૧૯ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૯૬] ૨ એસ. સી. આર. ૪૭૧ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

==========

દીવાની અપીલીય ન્યાયાધીકારક્ષેત્ર

સિવિલ અપીલ નંબર ૯૨૨૮/૨૦૨૨.

૧૧.૦૫.૨૦૧૮ તારીખના ચુકાદા અને હુકમમાંથી

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૩૨૧૨/૨૦૧૮ માં.

– સાથે–૨૦૨૨ની ડાયરી **No.**૧૨૪૨૨.

વિક્રમજીત બેનર્જી, એએસજી, હુઝેફા અહમદી, નિધેશ ગુપ્તા–વરિષ્ઠ વકીલો

સુશ્રી આસ્થા મહેતા, સુશ્રી વિશાખા, શાહરુખ આલમ, મિશ્રા સૌરભ, અનમોલ ચંદન, શશાંક બાજપેયી, આયુષ આનંદ, સુઘોશ સુબ્રમણ્યમ, અભિષેક સિંહ, પ્રશાંત સિન્હા, સિદ્ધાર્થ સિન્હા, રાજ બહાદુર યાદવ, સુશ્રી પલ્લવી સિંહ, વી. કે. વર્મા, સુશ્રી વૃતિ ગુજરાલ, તરુણ વર્મા, રજત શ્રીવાસ્તવ, સુશ્રી જપનીત કૌર, સુશ્રી રીતા ઝા, સુશ્રી પલ્લવી સિંહ, સમીર સિંહ, સુશ્રી નીલમ સિંહ, ડૉ. સુશીલ બલવાડા, જે. પી. એન. શા શ્રીમતી જે. કિરણ, રામેશ્વર પ્રસાદ ગોયલ,

– હાજર પક્ષો માટે વકીલો.

સત્યવી કામ, સુશ્રી લેખા જી. વી., ઝીશાન દીવાન, શ્રુતંજય ભારદ્વાજ, જસીર આફતાબ, એડ.– હસ્તક્ષેપ કરનારાઓ માટે.

<u>અદાલતનો ચુકાદો તેના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો–– –</u>

<u>– જસ્ટિસ અભય એસ. ઓકા,</u>

૧. ૨૦૧૮ની ખાસ મંજુરી અરજી (C) No.૧૬૧૬૧ માં રજા આપવામાં આવી છે.૨૦૨૨ની ખાસ મંજુરી અરજી (સી) ડાયરી No.૧૨૪૨૨ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવામાં આવે છે અને ઉપરોક્ત ખાસ મંજુરી અરજી માં પણ રજા આપવામાં આવે છે.

૨. ૨૦૧૮ના SLP (C) No.૧૬૧૬૧ માંથી ઉદભવેલી સિવિલ અપીલમાં, અપીલકર્તાઓ જે ગુજરાત વડી અદાલત સમક્ષ સામાવાળા નં. 11 થી 14 છે, , સામાવાળા નં. ૧ થી ૧૮ દ્વારા દાખલ કરાયેલ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ની રિટ અરજી પર ગુજરાત હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૧ મી મે ૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે.

<u>સિવિલ અપીલમાં વાસ્તવિક પાસાઓ એસ. એલ. પી. માંથી ઉદભવતા (સીવીએલ) ૧૬૧૬૧/૨૦૧૮</u>

૩. થોડી હકીકતલક્ષી વિગતો નોંધવી પડશે.આ વિવાદ એ બઢતી મેળવનારાઓ અને સીધી નિમણૂક મેળવનારાઓ વચ્ચે આંતર–વરિષ્ઠતા અંગેનો એક સામાન્ય વિવાદ છે.અહીં, વિવાદ ગુજરાત રાજ્યમાં આવકવેરાના વિભાગમાં ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ અંગે છે.૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬ અને ૩જી જુલાઈ ૧૯૮૬ના રોજ કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદ અને પેન્શન મંત્રાલય દ્વારા ઓફિસ મેમોરેન્ડા (ટૂંકમાં, 'ઓમ') બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.બંને OM નોંધે છે કે બઢતી પામેલા અને સીધી ભરતી

કરનારાઓની આંતર–વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટે ક્વોટાના પરિભ્રમણના સિદ્ધાંતનું પાલન કરવામાં આવશે.તેમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે બઢતી મેળવનારાઓને વરિષ્ઠતાની યાદીની નીચે છેલ્લા હોદ્દાની નીચે એકસાથે રાખવામાં આવશે, જ્યાં સુધી ક્વોટાના પરિભ્રમણના આધારે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવી શક્ય છે.તેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સીધી ભરતી ક્વોટાની ખાલી જગ્યાઓ આગળ વધારવામાં આવશે અને આગામી વર્ષની અનુરૂપ સીધી ભરતીની ખાલી જગ્યાઓમાં ઉમેરવામાં આવશે.એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે અગાઉના વર્ષની આગળ લઇ જવામાં આવેલી ખાલી જગ્યાઓ સામે પસંદ કરવામાં આવેલી આ વધારાની સીધી ભરતીઓને, તે વર્ષ માટે ક્વોટાના પરિભ્રમણના આધારે વરિષ્ઠતાની યાદીમાં છેલ્લા પ્રમોટર અથવા સીધી ભરતીની નીચે મૂકવામાં આવવી જોઈએ.આ બે OM પહેલાં, ૨૨ નવેમ્બર ૧૯૫૯ ના રોજ એક OM હતું, જેમાં ક્વોટાના પરિભ્રમણના આધારે સીધી ભરતી અને બઢતીની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની જોગવાઈ હતી.

૪. કેસની હકીકતોમાં, આપણે અહીં નોંધ લઈ શકીએ છીએ કે ૧૯૬૯ના સંબંધિત ભરતી નિયમોમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યાઓ પર વિભાગીય બઢતી અને સીધી ભરતીનો ક્વોટા ૨ હશેઃ૧.ત્યાં કોઈ વિવાદ નથી કે ક્વોટા અથવા રોટા અને ક્વોટાના પરિભ્રમણનો નિયમ તેમની આંતર–વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટે લાગુ પડે છે.૭ મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૦ ના રોજ, કર્મચારી અને તાલીમ વિભાગ (ટૂંકમાં, 'ડીઓપીટી') દ્વારા ઓફિસ નોટ બહાર પાડવામાં આવી

હતી.ઉપરોક્ત કાર્યાલયની નોંધ દ્વારા, નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે જો ખાલી જગ્યા વર્ષમાં પરીક્ષા યોજાતી નથી, તો ખાલી જગ્યા વર્ષની વરિષ્ઠતા સીધી ભરતી માટે આપી શકાતી નથી.ડી. ઓ. પી. ટી. દ્વારા ૩જી માર્ચ, ૨૦૦૮ના રોજ વધુ એક સ્પષ્ટીકરણાત્મક ઓ. એમ. બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે પછીના વર્ષોમાં ખાલી જગ્યાઓ સામે સીધી ભરતી અથવા બઢતી દ્વારા નિમણૂક કરવામાં આવે છે, ત્યારે આ રીતે નિમણૂક કરાયેલ વ્યક્તિઓને અગાઉના વર્ષની વરિષ્ઠતા મળશે નહીં.જો કે, તેમને તે વર્ષની વરિષ્ઠતા આપવી જોઈએ જેમાં તેમની નોંધપાત્ર ધોરણે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

૫. ૨૬મી જૂન, ૨૦૦૯ના રોજ, આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદએ વિભાગીય બઢતી સમિતિ (ડી. પી. સી.) ની ભલામણોના આધારે બઢતી દ્વારા આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ૫૩ જગ્યાઓ ભરી હતી.૨૦મી નવેમ્બર, ૨૦૦૯ના રોજ એક સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા, આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદએ ૪૬ સીધી જગ્યાઓ (૩૫ વર્તમાન અને ૧૧ આગળ) પર નિમણૂકો કરવા માટે વિનંતી મોકલી હતી, જેમાં નિયત પ્રોફાર્માની વિગતો સામેલ હતી.ડી. ઓ. પી. ટી. એ ૧૫મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના પત્ર દ્વારા આવકવેરાના નિરીક્ષકના ગ્રેડમાં ૪૮૨ ખાલી જગ્યાઓ માટે એન. ઓ. સી. મંજૂર કરી હતી.તદનુસાર, તે જ તારીખના પત્ર દ્વારા, નાણાં મંત્રાલયના મહેસૂલ વિભાગે કર્મચારી પસંદગી આયોગ (એસએસસી) ના સચિવને ઉપરોક્ત એનઓસી મોકલી હતી.જો કે, તે જ વર્ષે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦

માટે આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે ભરતી માટેની પરીક્ષા લેવામાં આવી ન હતી.તદનુસાર, એસ. એસ. સી. એ સંયુક્ત સ્નાતક સ્તરની પરીક્ષા, ૨૦૧૦ (ટૂંકું, 'સી. જી. એલ. ઇ.–૨૦૧૦') ના સંચાલન માટે અધિકારીઓ સાથે બેઠક યોજીને પ્રક્રિયા શરૂ કરી હતી.સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટ ટેક્સિસ (CBDT) એ CGLE–૨૦૧૦ માટે આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ૪૮૨ જગ્યાઓની કામચલાઉ ખાલી જગ્યાઓની દરખાસ્ત કરી છે.૩૦મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના રોજ CGLE–૨૦૧૦ માટે અરજીઓ મંગાવતી જાહેરાત પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.૨૬મી એપ્રિલ ૨૦૧૦ના રોજ, સીબીડીટીએ એસએસસીને જાણ કરી હતી કે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માટેની ખાલી જગ્યાઓ એસએસસી CGLE–૨૦૧૦ દ્વારા પસંદગી માટે સામેલ કરવામાં આવી હતી.૧૦મી મે ૨૦૧૦ અને ૩૧મી જુલાઈ ૨૦૧૦ના રોજ એસ. એસ. સી. દ્વારા ટિયર–૧ અને ટિયર–૨ માટે પરીક્ષાઓ લેવામાં આવી હતી. ૨૭મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૦ના રોજ, સીબીડીટીએ આખરે ૮૪૬ ખાલી જગ્યાઓ એસએસસીને કન્ફર્મ ખાલી જગ્યાઓ તરીકે સુપરત કરી હતી. આ પત્ર સંબોધવામાં આવ્યો તે પહેલાં, આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદએ સીબીડીટીને જાણ કરી હતી કે ગુજરાત રાજ્ય માટે કુલ ૭૨ ખાલી જગ્યાઓ લેવી જોઈએ.૭મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ના રોજ પરિણામ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું અને એસ. એસ. સી. એ કુલ ૮૨૨ ઉમેદવારોની ભલામણ કરી હતી.૨૭મી નવેમ્બર ૨૦૧૨ના રોજ, ભારત સંઘ અને અન્યના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય v.N.R.Parmar અને ઓઆરએસ. [૨૦૧૨ (૧૩) એસ.

સી. સી. ૩૪૦] ઉચ્ચારવામાં આવ્યું હતું.આ અદાલતે એક આકસ્મિક પરિસ્થિતિ સાથે વ્યવહાર કર્યો હતો જેમાં સીધી ભરતીની ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટેની વિનંતી એ જ ભરતી વર્ષમાં જારી કરવામાં આવી હતી અને ભરતી માટેની જાહેરાત તે જ ભરતી વર્ષમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી જ્યારે ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થઈ હતી, પરંતુ પરીક્ષા તે જ ભરતી વર્ષમાં હાથ ધરી શકાતી ન હતી.આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે આવા કિસ્સામાં, સીધી ભરતી કરનારાઓ ભરતી વર્ષમાં વરિષ્ઠતા માટે હકદાર રહેશે જ્યારે માંગણી કરવામાં આવી હતી અને જાહેરાત જારી કરવામાં આવી હતી.

૬. ૨૫મી મે, ૨૦૧૪ના રોજ ગુજરાત રાજ્ય માટે આવકવેરાના નિરીક્ષકોની વરિષ્ઠતાની યાદીનો મુસદ્દો બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો અને વરિષ્ઠતાની યાદીના મુસદ્દાના આધારે ૨૯મી મે, ૨૦૧૪ના રોજ અંતિમ વરિષ્ઠતાની યાદી બહાર પાડવામાં આવી હતી.વધુમાં, ૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ ગુજરાત ક્ષેત્રની કેડરમાં આવકવેરાના નિરીક્ષકોની સુધારેલી વરિષ્ઠતાની યાદી બહાર પાડવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત યાદીમાં, સી. જી. એલ. ઇ.–૨૦૧૦ની સીધી ભરતી વર્ષ <આઇ. ડી. ૧> ના બઢતી મેળવનારાઓ સાથે કરવામાં આવી હતી.બઢતી પામેલા ઉમેદવારોએ ઉપરોક્ત વરિષ્ઠતાની યાદી વિરુદ્ધ અનેક રજૂઆતો કરી હતી.૧૭મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૮ના રોજ સીબીડીટીએ એક સ્પષ્ટતા બહાર પાડી હતી જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી બઢતી પામેલા અધિકારીઓ સાથે સી. જી. એલ. ઇ.–૨૦૧૦ સીધી ભરતીની આંતર–વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની વાત છે, ત્યાં સુધી સીધી

ભરતી ૩જી જુલાઈ, ૧૯૮૬ અને ૪જી માર્ચ, ૨૦૧૪ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા ઓ. એમ. અનુસાર તે જ ભરતી વર્ષના બઢતી પામેલા લોકો સાથે થઈ શકે છે.ઉપરોક્ત સ્પષ્ટતા સીબીડીટી દ્વારા આવકવેરાના તમામ મુખ્ય મુખ્ય કમિશનરોને જણાવવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત સ્પષ્ટીકરણના આધારે ૧૩મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૮ના રોજ સુધારેલી વરિષ્ઠતાની યાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત વરિષ્ઠતાની સૂચિ અનુસાર, વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ ની ખાલી જગ્યાઓ સામે ભરતી કરાયેલ સીધી ભરતી ભરતી વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ ના બઢતી પામેલા લોકો સાથે કરવામાં આવી હતી.ઉત્તરદાતાઓ નં.૧ સીધી ભરતી કરનારા ૧૮ લોકોએ ૧૩મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૮ની ઉપરોક્ત વરિષ્ઠતાની સૂચિને પડકારવા માટે ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજી દાખલ કરી હતી.રિટ પિટિશનમાં ૧૭મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૮ની સ્પષ્ટતા અને ૧૩મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ની અનુગામી વરિષ્ઠતાની સૂચિને રદ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ વરિષ્ઠતાની યાદી પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે પરિણામી પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા, ૧૩મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૮ની વરિષ્ઠતાની સૂચિને રદ કરવામાં આવી હતી અને ૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ની વરિષ્ઠતાની સૂચિને એ સ્પષ્ટતા સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવી હતી કે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં લાયક અને લાયકાત ધરાવતી સીધી ભરતી કરનારાઓને જ ૨૯મી જૂન, ૨૦૦૯ના રોજ DPC દ્વારા બઢતી આપવામાં આવેલા ૫૩ બઢતી પામેલા લોકો સાથે જોડવામાં આવશે.

૭. ૧૩મી જુલાઈ ૨૦૧૮ના રોજ ખાસ મંજુરી અરજી નં.૧૬૧૬૧ વર્ષ ૨૦૧૮ જે વર્તમાન સિવિલ અપીલનો વિષય છે અને વચગાળાના આદેશ દ્વારા, તે તારીખની યથાવત્ સ્થિતિ જાળવી રાખવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.અપીલકર્તાઓ કે જેઓ હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશનમાં પ્રતિવાદી હતા, તેઓ બઢતી પામેલા લોકો છે જેમને ૨૯મી જૂન ૨૦૦૯ના રોજ ડી. પી. સી. દ્વારા બઢતી આપવામાં આવી હતી.

સંક્ષિપ્તમાં રજૂઆતો

૮. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી હુઝેફા અહમદીએ સૌપ્રથમ રજૂઆત કરી હતી કે એન. આર. પરમાર–૧ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને કે. મેઘચંદ્ર સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધના કેસમાં આ અદાલતના ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની મોટી ખંડપીઠે નકારી કાઢ્યો છે.નિંગમ સિરો અને ઓઆરએસ. [૨૦૨૦ (૫) SCC ૬૮૯] ૧૯મી નવેમ્બર ૨૦૧૯ના રોજ.જોકે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે આ નિર્ણય સંભવિત રીતે લાગુ થશે.તેમની રજૂઆત એ છે કે ભરતીનું વર્ષ એક કેલેન્ડર વર્ષ છે, નાણાકીય વર્ષ નહીં.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વર્તમાન કેસમાં ભરતી માટેની જાહેરાત વર્ષ ૨૦૦૯માં બહાર પાડવામાં આવી ન હતી અને પરીક્ષા ૨૦૧૦માં લેવામાં આવી હતી.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે એન. આર. પરમાર–૧ના કિસ્સામાં જાહેરાત એ જ ભરતી વર્ષમાં બહાર પાડવામાં આવી હતી જેમાં ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થઈ હતી.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે ૨૧મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના રોજ એસ. એસ. સી. ને ૨૦૦૯–૧૦ માટે

આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ૪૮૨ ખાલી જગ્યાઓ માટે વિનંતી મોકલવામાં આવી હતી.જો કે, ૨૨ નવેમ્બર ૨૦૧૦ના રોજ આગામી વિનંતી પત્રમાં, જે CGLE–૨૦૧૦ માટે હતો, ૨૦૦૯–૧૦ ની ખાલી જગ્યાઓ (૪૮૨) નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.આ માંગણી કુલ ૮૪૪ ખાલી જગ્યાઓ માટે કરવામાં આવી હતી જેમાં ભરતી વર્ષ ૨૦૧૦–૧૧ ની ખાલી જગ્યાઓ પણ સામેલ હતી.એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણયના ફકરા ૩૩માં કરવામાં આવેલા અવલોકનોના આધારે, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયના સંદર્ભમાં, કોઈ ચોક્કસ વર્ષ દરમિયાન ઉભી થતી ખાલી જગ્યાઓની જાણ તે જ વર્ષમાં થવી જોઈએ અને ભરતી માટેની જાહેરાત પણ તે જ વર્ષે પ્રકાશિત થવી જોઈએ.તેમણે વિનંતી કરી કે વર્તમાન કેસમાં આ તમામ શરતો પૂરી કરવામાં આવી નથી.

૯. કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય તરફ અમારું ધ્યાન દોરતા તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે હવે આ અદાલતે સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું છે કે સીધી ભરતીની વરિષ્ઠતાની ગણતરી નિમણૂકની તારીખથી જ કરવામાં આવશે, જ્યારે તેમની નિમણૂક માટે વિનંતી મોકલવામાં આવી હતી.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે સીબીડીટીએ ૨૭મી મે, ૨૦૧૯ના રોજ લખેલા પત્રમાં સ્પષ્ટતા કરી હતી કે દિલ્હી હાઈકોર્ટના અનુગામી નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય ૨૭મી નવેમ્બર, ૨૦૧૨થી સંભવિત રીતે લાગુ કરવામાં આવશે.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે જ્યારે વર્ષ ૨૦૦૯ની ખાલી

જગ્યાઓ માટે કોઈ જાહેરાત કરવામાં આવી ન હતી અને કોઈ માંગણી કરવામાં આવી ન હતી, ત્યારે વર્ષ ૨૦૦૯ની ખાલી જગ્યાઓને CGLE–૨૦૧૦માં જોડવામાં આવી હતી.તેથી, વિવિધ ભરતી વર્ષોમાં વરિષ્ઠતા સોંપવા માટે પસંદ કરેલા ઉમેદવારોની સાપેક્ષ યોગ્યતા નક્કી કરી શકાતી નથી, તેનું કારણ એ છે કે CGLE–૨૦૧૦ની માત્ર એક જ મેરિટ યાદી હતી.તેમણે એ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે ખાલી જગ્યાઓની અંતિમ સ્થિતિની જાણ એસ. એસ. સી. ને પ્રથમ વખત ૨૭મી ઓક્ટોબર ૨૦૧૦ના પત્ર દ્વારા કરવામાં આવી હતી.તેથી, અગાઉના વર્ષના ક્વોટામાંથી CGLE–૨૦૧૦ના આધારે ભરતી કરવામાં આવેલી સીધી ભરતી, વર્ષ ૨૦૦૯ના બઢતી પામેલા લોકો વચ્ચે કરી શકાતી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે હવે અગિયાર કે બાર વર્ષ વીતી ગયા પછી વરિષ્ઠતામાં ખલેલ પહોંચાડી શકાતી નથી.

૧૦. શ્રી નિધેશ ગુપ્તા, પ્રતિવાદીઓ માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ નં.૧ ૫, ૭, ૮, ૧૦ થી ૧૩,૧૫ થી ૧૮ અને ૨૯ થી ૩૯ માં સૌપ્રથમ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કે. મેઘચંદ્ર ૨ ના કેસમાં પણ નિર્ણય ઉપરોક્ત પ્રતિવાદીઓ (સીધી નિમણૂક) ના કેસને રક્ષણ આપે છે કારણ કે તે ખાસ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે નિર્ણય સંભવિત રીતે લાગુ થશે અને તે એન. આર. પરમારના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયના આધારે નક્કી કરવામાં આવેલી આંતર–સે–વરિષ્ઠતાને અસર કરશે નહીં.

૧૧. તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ઉમેદવાર કેડરમાં જન્મ્યો ન હોય તે તારીખથી વરિષ્ઠતા આપી શકાતી નથી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે તે કાયદાની સારી રીતે સ્થાપિત સ્થિતિ છે કે જ્યારે બંને વર્ગો માટે અનામત ખાલી જગ્યાઓના ક્વોટાના આધારે સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચે ખાલી જગ્યાઓના પરિભ્રમણ અનુસાર વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની હોય ત્યારે ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત લાગુ પડતો નથી.તેમણે મર્વિન કોટિન્ડો અને ઓઆરએસના કેસમાં આ અદાલતના બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.કસ્ટમ્સ કલેક્ટર, બોમ્બે અને ઓઆરએસ ૩.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં કોર્ટે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની રોટેશનલ સિસ્ટમને સમર્થન આપ્યું હતું.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠનું ધ્યાન, જેણે K.Meghachandra ના કેસનો નિર્ણય કર્યો હતો, તેને મર્વિન કોટિન્ડો [૧૯૬૬ (૩) SCR ૬૦૦] ના કેસ તરફ આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું ન હતું.તેથી, તેઓ રજૂઆત કરશે કે કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય અનિર્ણિત છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની આવર્તન પદ્ધતિનો ઉદ્દેશ પ્રતિભાને અનુભવ સાથે મિશ્રિત કરવાનો અને કાર્યક્ષમતામાં વધારો કરવાનો છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, ચંદીગઢ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૯ (૧૨) એસ. સી. સી. ૪૯૬) માં માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના કેસમાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ, વરિષ્ઠતા રોસ્ટરના આધારે નક્કી કરવી પડશે, કોઈ ચોક્કસ પ્રવાહમાં જોડાવાની તારીખના આધારે નહીં.તેમણે નિર્દેશ કર્યો કે

અરવિંદર સિંહ બેન્સ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદામાં. [૫ ૨૦૦૬ (૬) એસ. સી. સી. ૬૭૩], એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટે આધાર તરીકે જોડાવાની તારીખ બનાવવાથી સરકારના હાથમાં વિવેકબુદ્ધિ અને દુરૂપયોગની સંભાવના તરફ દોરી જશે.તેનું કારણ એ છે કે બઢતીની પસંદગી પ્રક્રિયા સીધી ભરતીની સરખામણીમાં ટૂંકી હોય છે.તેથી, સીધી ભરતી કરનારાઓને સીધી ભરતી કરતા નીચે ઉતારીને તેમના પ્રત્યેના અન્યાયમાં વધારો કરી શકાતો નથી.

૧૨. તેમણે ૩જી જુલાઈ ૧૯૮૬ના OM થી શરૂ કરીને ૧૩મી ઓગસ્ટ ૨૦૨૧ના OM સુધી વિવિધ OM પર આધાર રાખ્યો હતો, જે સ્પષ્ટપણે ખાલી જગ્યાઓના આવર્તન અનુસાર વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની જોગવાઈ કરે છે.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ભરતીનું વર્ષ એક કેલેન્ડર વર્ષ છે અને નાણાકીય વર્ષ નથી, તેમ છતાં અપીલકર્તાઓ પણ આ આધાર પર આગળ વધ્યા છે કે તે નાણાકીય વર્ષ છે.તેમણે તે માટે ઘણા દસ્તાવેજો પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧૩. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટેનું સંબંધિત વર્ષ એ વર્ષ છે જેમાં ભરતીની વિનંતી મોકલવામાં આવે છે.તેમણે ૨૦મી નવેમ્બર, ૨૦૦૯ના રોજ લખેલા પત્ર તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું, જેમાં આવકવેરાના નિરીક્ષકોની માંગણી માટે જરૂરી પ્રોફાર્માનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં સ્પષ્ટ રીતે ૩૫ વર્તમાન અને

૧૧ સીધી નિમણૂકની ખાલી જગ્યાઓનો સમાવેશ થાય છે.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે એસ. એસ. સી. ના સચિવને સંબોધીને અનુગામી પત્ર ૨૧મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦નો છે, જે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં જ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ૨૦૦૯–૧૦ ની ખાલી જગ્યાઓ સામેલ હતી.આ જાહેરાત પણ ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં બહાર પાડવામાં આવી હતી, કારણ કે તે ૩૦મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના રોજ બહાર પાડવામાં આવી હતી.તેથી, તેઓ રજૂઆત કરશે કે વર્તમાન કેસમાં ભરતીનું વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ હતું.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ૨૦૦૯–૧૦ અને ૨૦૧૦–૧૧ માટે ખાલી જગ્યાઓનું વિભાજન પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યું હતું, જે ૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ની વરિષ્ઠતાની સૂચિમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે.

૧૪. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬ના OM ને લાગુ કરી શકાતો નથી અને જ્યારે અગાઉની પરીક્ષા અથવા પસંદગી હોય જે પછીની પરીક્ષા અથવા પસંદગી થાય ત્યારે તે લાગુ થશે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે કેસની હકીકતોમાં, ૨૦૦૯–૧૦ વર્ષમાં, સીધી ભરતી માટે કોઈ પરીક્ષા અથવા પસંદગી હાથ ધરવામાં આવી ન હતી.તારીખ ૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬ ના OM માં વપરાયેલ 'સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ થતી નથી' શબ્દસમૂહનો અર્થ એ છે કે પસંદગી પ્રક્રિયા સંબંધિત વર્ષ દરમિયાન યોજાય છે, તેમ છતાં ઉમેદવારો ઉપલબ્ધ થતા નથી.

૧૫. અંતે, તેમણે ધ્યાન દોર્યું કે હકીકતમાં, ત્યારથી મોટી સંખ્યામાં સીધી ભરતીઓને બઢતી આપવામાં આવી છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય આકસ્મિક હોવાથી, મર્વિન કોટિન્ડોના કેસમાં મોટી બેન્ચના બંધનકર્તા પૂર્વવર્તીની વિરુદ્ધ હોવાથી, એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય પ્રભાવી રહેશે.

૧૬. આવકવેરો વિભાગ અને ભારત સરકારનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ શ્રી વિક્રમજીત બેનર્જીએ રજૂઆત કરી હતી કે ડી. ઓ. પી. ટી. દ્વારા ૧૩મી ઓગસ્ટ ૨૦૨૧ના રોજ એક નવું ઓ. એમ. બહાર પાડવામાં આવ્યું છે, જેમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે કે. મેઘચંદ્ર–૨ના કેસમાં નિર્ણય સંભવિત કામગીરી ધરાવશે, તેથી એન. આર. પરમારના કેસ–૧માં નિર્ણયની તારીખ અને K.Meghachandra ના કેસમાં નિર્ણયની તારીખ વચ્ચેના સમયગાળા દરમિયાન સીધી ભરતી અને બઢતીના કેસોમાં ખલેલ પહોંચાડવામાં આવશે નહીં.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, ઉપરોક્ત ઓ. એમ. ને ધ્યાનમાં રાખીને, ૨૭મી નવેમ્બર ૨૦૧૨ અને ૧૮મી નવેમ્બર ૨૦૧૯ની વચ્ચે જોડાયા અધિકારીઓ વચ્ચે આંતર–વરિષ્ઠતાના કિસ્સાઓ ૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬/૩મી જુલાઈ ૧૯૮૬ના ઓ. એમ. ની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવશે, જેને ૪મી માર્ચ ૨૦૧૪ના ઓ. એમ. સાથે વાંચવામાં આવશે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ડી. ઓ.

પી. ટી. ના ૧૩મી ઓગસ્ટ ૨૦૨૧ના ઓ. એમ. મુજબ ૨૬મી ઓક્ટોબર ૨૦૨૧ના રોજ વિભાગીય ઓ. એમ. બહાર પાડવામાં આવ્યું છે.

૧૭. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ અપીલમાં પસાર કરાયેલા યથાસ્થિતિના આદેશને કારણે આવકવેરાના વિભાગને પ્રતિકૂળ અસર થઈ છે, કારણ કે આવકવેરાના અધિકારીઓ (આઇટીઓ) ની ૪૮૬ મંજૂર જગ્યાઓમાંથી ૧૬૨ જગ્યાઓ ખાલી છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આનાથી કરદાતાઓની સેવાને ભારે અસર થઈ છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ગુજરાત વિધાનસભાની ચૂંટણીની ફરજ માટે ૧૦૯ આવકવેરાના નિરીક્ષકોની નિમણૂક થવાની સંભાવના છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આઇ. ટી. ઓ. માટે ડી. પી. સી. ન બોલાવવાની વ્યાપક અસરો થઈ રહી છે કારણ કે ગ્રુપ 'સી' કેડરમાં બઢતીની સંખ્યા સૌથી ઓછી છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જો આ અદાલત આ પ્રશ્નને મોટી બેન્ચને મોકલવા માંગે છે, તો વચગાળાના આદેશને સ્પષ્ટ કરી શકાય છે અથવા ખાલી કરી શકાય છે કારણ કે વચગાળાના આદેશથી વિભાગની કામગીરી ખરેખર પ્રભાવિત થાય છે.

૧૮. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે પ્રત્યુત્તર દ્વારા રજૂઆત કરી હતી કે સીધી ભરતી એસ. એસ. સી. દ્વારા ખુલ્લી પરીક્ષા દ્વારા કરવામાં આવે છે જે વાર્ષિક ધોરણે હાથ ધરવામાં આવે છે.તેથી, એસ. એસ. સી. નાણાકીય વર્ષના વિરોધમાં કેલેન્ડર વર્ષને અનુસરે છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ૨૦૦૯માં કોઈ

ભરતી થઈ ન હોવાથી ૨૦૧૦ની પરીક્ષાના પરિણામો આગળ ધપાયેલા ઉમેદવારોની વરિષ્ઠતા નક્કી કરશે.તેમણે તેમની દલીલના સમર્થનમાં વિવિધ દસ્તાવેજો તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે ભરતી વર્ષને કેલેન્ડર વર્ષ તરીકે લેવું પડશે.

<u>સબ્મિશન્સનો સમાવેશ</u>

૧૯. અમે રજૂઆતોને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લીધી છે.પ્રથમ મુદ્દો જે વિચારણા માટે ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં આ અદાલતનો નિર્ણય અનિર્ણિત છે કે વૈકલ્પિક છે, શું તેને મર્વિન કોટિન્ડોના કેસમાં બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણય અને એમ. સુબ્બા રેડ્ડી અને એનર વિ. ના કેસમાં ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણય સાથે વિરોધાભાસી હોવા પર પુનર્વિચાર કરવાની જરૂર છે.એ. પી. રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમ અને અન્ય [૨૦૦૪ (૬) એસસીસી ૭૨૯].આગામી મુદ્દો એ ધારશે કે એન. આર. પરમારના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને તેના સંભવિત ઓવરરુલિંગને ધ્યાનમાં રાખીને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે, શું આ કેસની હકીકતોમાં સીધી ભરતી અને બઢતીની આંતર-સે-વરિષ્ઠતા એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય મુજબ નક્કી કરી શકાય છે.આ એ હકીકતના સંદર્ભમાં છે કે એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય પછી અને ૧૯મી નવેમ્બર ૨૦૧૯ પહેલાં એટલે કે જ્યારે કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં નિર્ણય આપવામાં આવ્યો હતો ત્યારે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવામાં આવી હતી.ત્રીજો મુદ્દો નક્કી કરવાનો છે કે ભરતીનું વર્ષ નાણાકીય વર્ષ છે કે કેલેન્ડર વર્ષ.છેલ્લે, એક વાસ્તવિક મુદ્દો નક્કી કરવો પડશે કે શું, આ કેસની

હકીકતોમાં, સીધી ભરતીની પ્રક્રિયા એ જ ભરતી વર્ષમાં શરૂ થઈ હતી કે જેમાં ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થઈ હતી.

પુનઃપ્રાપ્તિ વર્ષનો વિચાર

૨૦. કેસની હકીકતોમાં, કોઈ વિવાદ નથી કે જ્યાં સુધી આવકવેરાના નિરીક્ષકોની જગ્યાઓની વાત છે, ત્યાં રોટા અને ક્વોટા અથવા ક્વોટાના પરિભ્રમણનો સિદ્ધાંત લાગુ થશે.આવકવેરાના નિરીક્ષકોની જગ્યાઓ સીધી ભરતી અને બઢતી દ્વારા પહેલેથી જ નક્કી કરેલા પ્રમાણમાં ભરવામાં આવી રહી છે.તેથી, એક રોસ્ટર લાગુ થશે જ્યાં નિર્ધારિત પ્રમાણ અનુસાર સીધી ભરતી અને બઢતી માટે પોઈન્ટ હશે.આપણે વિવિધ કાનૂની મુદ્દાઓમાં જઈએ તે પહેલાં, જે આપણે ઉપર દર્શાવ્યા છે, જો આપણે પહેલા વાસ્તવિક મુદ્દાઓની ચર્ચા કરીએ તો તે યોગ્ય રહેશે.વાસ્તવિક મુદ્દાઓ પર નિર્ણય લેવા માટે, તે નક્કી કરવું જરૂરી છે કે ભરતી/માંગણી/ખાલી જગ્યા વર્ષ નાણાકીય વર્ષ જેવું જ છે કે નહીં.અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે ભરતીનું વર્ષ કેલેન્ડર વર્ષ હશે.આપણે અહીં નોંધ લેવી જોઈએ કે ૨૦૧૮ની ખાસ મંજુરી અરજી (સી) No.૧૬૧૬૧ માંથી ઉદ્ભવેલી સિવિલ અપીલમાં આવો કોઈ કેસ કરવામાં આવ્યો નથી.પૃષ્ઠો એફ અને જી પરના સારાંશમાં, અપીલકર્તાઓએ ચોક્કસ વર્ષમાં ઉપલબ્ધ ખાલી જગ્યાઓનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે નાણાકીય વર્ષનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.અપીલકર્તાઓએ ૨૫મી નવેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ રજૂઆત કરી હતી જેમાં તેમણે

ભરતીના વર્ષોને નાણાકીય વર્ષ એટલે કે ૨૦૦૯–૧૦ અને ૨૦૧૦–૧૧ તરીકે વર્ણવ્યા હતા.આવકવેરાના નિયામક, નવી દિલ્હી દ્વારા ૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૬ના રોજ આવકવેરાના મુખ્ય મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદને સંબોધવામાં આવેલા પત્રમાં ભરતી વર્ષને નાણાકીય વર્ષ તરીકે ગણવામાં આવ્યું છે.હકીકતમાં, તેમાં આઇ. ટી. જી. ઓ. એ. દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ સ્પષ્ટીકરણનો સમાવેશ થાય છે, જે બદલામાં, ભરતી વર્ષને નાણાકીય વર્ષ ગણાવે છે.અપીલકર્તાઓએ ૨૦૧૯ના I.A.No.૧૬૧૦૬૦ માં સોગંદનામાનો જવાબ આપવા માટે 'જોડાણ P–૧૨' તરીકે જોડાણ કર્યું છે, જે CBDT દ્વારા આવકવેરાના તમામ મુખ્ય મુખ્ય કમિશનરોને ૭ નવેમ્બર ૨૦૧૪ના રોજ જારી કરાયેલ સ્પષ્ટીકરણ છે, જે ખાલી પડેલા વર્ષોને ૧૯૮૬–૮૭ થી ૨૦૧૩–૧૪ સુધીના નાણાકીય વર્ષ તરીકે ઉલ્લેખ કરે છે.૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૦ના પત્રની સાથે, આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનરની કચેરીએ સીબીડીટીને સૂચિત પ્રોફાર્મામાં ૩૧ માર્ચ, ૨૦૧૧ના રોજ આવકવેરાના નિરીક્ષકોની પોસ્ટમાં પુષ્ટિ થયેલી ખાલી જગ્યાઓની વિગતો મોકલી હતી.નિયત પ્રોફાર્મામાં 'વર્ષ' (ખાલી જગ્યાઓનું વર્ષ) કોલમ હેઠળ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૦૯–૨૦૧૦ અને ૨૦૧૧–૨૦૧૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.૩૫ આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ખાલી જગ્યાઓ વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ સામે દર્શાવવામાં આવી છે.ખાનગી પ્રતિવાદીઓના જવાબી સોગંદનામામાં, ડી. ઓ. પી. ટી. દ્વારા ૮મી મે, ૨૦૧૭ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા ઓ. એમ. પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત ઓ. એમ. ના ફકરા પમાં ખાસ નોંધવામાં આવ્યું છે કે ૧૦મી એપ્રિલ, ૧૯૮૯,૧૬મી જૂન,

૨૦૦૦ અને ૨૦મી મે, ૨૦૧૪ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા ઓ. એમ. ના આંશિક સુધારામાં, ખાલી જગ્યા વર્ષ ૨૦૧૮થી કેલેન્ડર વર્ષમાં ખસેડી શકાય છે, જ્યાં નાણાકીય વર્ષ પર આધારિત ખાલી જગ્યા વર્ષનું પાલન કરવામાં આવી રહ્યું હતું.રેકોર્ડ પરના દસ્તાવેજો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જ્યાં સુધી આવકવેરાના નિરીક્ષકોની જગ્યાઓનો સંબંધ છે, ખાલી જગ્યા અથવા ભરતી વર્ષ હંમેશા નાણાકીય વર્ષ તરીકે ગણવામાં આવતું હતું.

૨૧. અપીલકર્તાઓએ CGLE–૨૦૧૦ની જાહેરાત પર આધાર રાખ્યો છે.અમે ઉપરોક્ત જાહેરાતનો અભ્યાસ કર્યો છે.તે કોઈ ચોક્કસ ભરતી અથવા ખાલી જગ્યાના વર્ષનો ઉલ્લેખ કરતું નથી અને તે નોંધતું નથી કે પરીક્ષા કોઈ ચોક્કસ ભરતી વર્ષની ખાલી જગ્યાઓ માટે યોજવામાં આવી રહી છે કે કેમ.રિલાયન્સ એ હકીકત પર પણ મૂકવામાં આવે છે કે CGLE નો ઉલ્લેખ હંમેશા કેલેન્ડર વર્ષના સંદર્ભમાં કરવામાં આવે છે, નાણાકીય વર્ષના સંદર્ભમાં નહીં.આ ભાગ્યે જ કોઈ સુસંગતતા છે.એસ. એસ. સી. સંબંધિત વિભાગની જરૂરિયાતો અનુસાર કાર્ય કરે છે.એસ. એસ. સી. કોઈ પણ રીતે ભરતી વર્ષ સાથે સંબંધિત નથી.તેનું કામ સંબંધિત વિભાગની સૂચનાઓ અનુસાર ભરતીની પ્રક્રિયા હાથ ધરવાનું છે.રેકોર્ડ પર એવી સામગ્રી છે જે દર્શાવે છે કે આવકવેરાના વિભાગે હંમેશા ખાલી જગ્યા વર્ષ અથવા ભરતી વર્ષને નાણાકીય વર્ષ તરીકે ગણ્યું હતું.

૨૨. તેથી, અમને કોઈ શંકા નથી કે વર્ષ ૨૦૧૮ સુધી, આવકવેરાના નિરીક્ષકોની જગ્યાઓ પર ભરતી અને ખાલી જગ્યાઓના સંબંધમાં, નાણાકીય વર્ષને ભરતી વર્ષ અથવા ખાલી જગ્યા વર્ષ તરીકે ગણવામાં આવતું હતું.

<u>પ્રક્રિયાની જાહેરાત – ડાયરેક્ટ રિક્રિટ્સ માટે વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માટે</u>

૨૩. ૨૦મી નવેમ્બર, ૨૦૦૯ના રોજ આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદ દ્વારા સીબીડીટીના એક અધિકારીને સંબોધવામાં આવેલા પત્રમાં એ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે સીધી ભરતીની ૩૫ જગ્યાઓ હતી.આવકવેરાના નિરીક્ષકોના પદ પર સીધી ભરતી માટેની એજન્સી એસ. એસ. સી. છે. ભારત સરકારે ૨૧મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૦ના રોજ એસ. એસ. સી. ના સચિવને પત્ર લખીને જણાવ્યું હતું કે CGLE–૨૦૦૯/૧૦ માટે આશરે ૪૮૨ ખાલી જગ્યાઓ ઉપલબ્ધ છે.આમ, એસ. એસ. સી. ને વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ ની ૪૮૨ ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી.CGLE–૨૦૧૦ની સૂચના ૩૧ જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના રોજ પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.અરજીઓ દાખલ કરવાની છેલ્લી તારીખ ૨ માર્ચ ૨૦૧૦ હતી.આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનર, અમદાવાદ દ્વારા ૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૦ના રોજ સીબીડીટીને સંબોધવામાં આવેલા પત્રમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે ૩૧ માર્ચ, ૨૦૧૧ના રોજ વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માટે સીધી ભરતી માટે ૩૫ ખાલી જગ્યાઓ બાકી રહેશે.આ પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આવકવેરાના નિરીક્ષકોની જગ્યાઓ માટે કુલ ૭૪ ખાલી જગ્યાઓ હતી, જેમાંથી ૩૫ ખાલી જગ્યાઓ ૨૦૦૯–૧૦ વર્ષની હતી.ઉપર ઉલ્લેખિત ૨૦મી નવેમ્બર ૨૦૦૯ના પત્રમાં આ જ ખાલી

જગ્યાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.રેકોર્ડ પરના દસ્તાવેજો સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માટે સીધી ભરતીની આ ૩૫ જગ્યાઓ ૩૧મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ના રોજ જાહેર કરાયેલ CGLE–૨૦૧૦ના આધારે ભરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી, જે ૧૬મી મે ૨૦૧૦ના રોજ યોજાઈ હતી.CGLE–૨૦૧૦ની સૂચનામાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે અરજીઓ જમા કરવાની છેલ્લી તારીખ ૨જી માર્ચ ૨૦૧૦ હતી.જાહેરાતમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે અરજદારો ૨જી માર્ચ ૨૦૧૦ના રોજ લાયકાત ધરાવતા હોવા જોઈએ, જે ભરતી/ખાલી જગ્યા વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ ની તારીખ છે.આમ, હકીકતો પર, એવું તારણ કાઢી શકાય છે કે ખાલી જગ્યા/ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ ના આવકવેરાના નિરીક્ષકોની ૩૫ જગ્યાઓ પર સીધી ભરતી કરવાની પ્રક્રિયા તે જ વર્ષે ૨૦૦૯–૧૦ માં શરૂ થઈ હતી.

<u>એન. આર. પરમાર અને કે. મેઘચંદ્રના કિસ્સાઓ</u>

૨૪. હવે, અમે એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણય તરફ વળીએ છીએ.આ અદાલતે બઢતી પામેલા આવકવેરાના નિરીક્ષકો અને સીધી ભરતી કરનારાઓ વચ્ચે આંતર–વરિષ્ઠતાના મુદ્દા પર કાર્યવાહી કરી હતી.નિર્ણયના ફકરા ૯માં નોંધ્યા મુજબ, આ વિવાદ વર્ષ ૧૯૯૩–૯૪ માટે ખાલી જગ્યાઓ સાથે સંબંધિત હતો.બઢતીની ખાલી જગ્યાઓ તે જ વર્ષે ભરવામાં આવી હતી.એસ. એસ. સી. એ વર્ષ ૧૯૯૩–૯૪ માટે સીધી ભરતીની જગ્યાઓ ભરવા માટે મે/જૂન ૧૯૯૩માં જાહેરાત બહાર પાડી હતી.જોકે લેખિત પરીક્ષા ડિસેમ્બર ૧૯૯૩માં લેવામાં આવી

હતી, વાઇવા–વોસ ઓક્ટોબર ૧૯૯૪માં લેવામાં આવી હતી.પરિણામ જૂન ૧૯૯૫માં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું અને સીધી ભરતી ૧૯૯૫માં જોડાઈ હતી.વહીવટી ટ્રિબ્યુનલે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જે તારીખે એસ. એસ. સી. એ સીધી ભરતીની પસંદગી કરી હતી, તે તેમની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટેની સામગ્રી તારીખ હશે.ઉચ્ચ અદાલતે રિમાન્ડનો આદેશ પસાર કરીને ટ્રિબ્યુનલના આદેશમાં દખલ કરી હતી.આખરે, સીધી ભરતી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સફળ થઈ.રિમાન્ડ પર પસાર કરાયેલા ટ્રિબ્યુનલના આદેશને પડકારતી રિટ અરજીઓ હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.આ અરજીઓ આ અદાલતમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હતી.

૨૫. એન. આર. પરમાર–૧ના કેસમાં નિર્ણયનો અભ્યાસ દર્શાવે છે કે આ અદાલતે ૨૨ ડિસેમ્બર ૧૯૫૯,૭ ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬,૩ જુલાઈ ૧૯૮૬ અને ૩ માર્ચ ૨૦૦૮ના ઓ. એમ. ને ધ્યાનમાં લીધા હતા અને તેનું અર્થઘટન કર્યું હતું.આ ઓ. એમ. ઉપરાંત, આ અદાલતે વિવિધ ઓફિસ નોટ્સ તેમજ પત્રવ્યવહાર પર વિચાર કર્યો હતો.આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ૩જી માર્ચ, ૨૦૦૮ના OM ની એ હદ સુધી અવગણના કરવી જોઈએ કે જે ૭મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૬ અને ૩જી જુલાઈ, ૧૯૮૬ના OM નું અપમાન છે.ફકરા ૫૨ માં, આ અદાલતે તેના તારણો નોંધ્યા, જે આ રીતે વાંચે છેઃ

"૫૨. તારીખ ૭–૨–૧૯૮૬ અને ૩–૭–૧૯૮૬ (ઉપરના પરિચ્છેદ ૨૫ થી ૨૯ માં) ના OM ની અસરનું અર્થઘટન કર્યા પછી, અમે સંતુષ્ટ છીએ કે માત્ર

વિનંતી જ નહીં પરંતુ સીધી ભરતી માટેની જાહેરાત પણ એસ. એસ. સી. દ્વારા ભરતી વર્ષમાં જારી કરવામાં આવી હતી જેમાં સીધી ભરતીની ખાલી જગ્યાઓ ઊભી થઈ હતી.હરીફ પક્ષો દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલી કહેવાતી વાસ્તવિક સ્થિતિ, સામૂહિક રીતે નિકાલ કરવામાં આવતી તમામ બાબતોમાં સામાન્ય છે.

આ તમામ કિસ્સાઓમાં જાહેરાત કરાયેલી ખાલી જગ્યાઓ તેના માટે યોજાયેલી મૂળ/પ્રથમ પરીક્ષા/પસંદગીમાં ભરવામાં આવી હતી.અહીં સીધી ભરતી કરાયેલા આવકવેરાના નિરીક્ષકોમાંથી કોઈ પણ કેરિ–ફોરવર્ડ ખાલી જગ્યાઓ અથવા ખાલી જગ્યાઓ કે જે "પછીની" પરીક્ષા/પસંદગી પ્રક્રિયા દ્વારા ભરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય નહીં.હકીકતો માત્ર એટલું જ દર્શાવે છે કે સીધી ભરતીની પરીક્ષા અને પસંદગી પ્રક્રિયા ભરતી વર્ષમાં જ પૂર્ણ થઈ શકી ન હતી.આ માટે, તારીખ ૭–૨–૧૯૮૬ ના **OM** દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલ સીધી ભરતી અને બઢતી પામેલા લોકો વચ્ચેની આંતર–વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની રીતમાં ફેરફાર/સુધારો, અને તારીખ ૩–૭–૧૯૮૬ ના **OM** માં વરિષ્ઠતાને લગતી સૂચનાઓનું સંકલન, કોઈ શંકા માટે કોઈ અવકાશ છોડતું નથી, કે "ક્વોટાનું પરિભ્રમણ" સિદ્ધાંત વર્તમાન વિવાદમાં સીધી ભરતી કરનારાઓને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડશે.તેથી અહીં સીધી ભરતી કરનારાઓને તે જ ભરતી વર્ષના બઢતી મેળવનારાઓ સાથે જોડવા પડશે.”

(ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

૨૬. વિવાદિત ચુકાદામાં હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા તારણો પર વિચાર કરવો જરૂરી છે.ઉચ્ચ અદાલતે એન. આર. પરમારના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર સ્પષ્ટ રીતે આધાર રાખ્યો છે.ઉપરોક્ત નિર્ણયને કેસની હકીકતો પર લાગુ કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો કેઃ

i. સીધી ભરતી માટે ૩૫+૧૧ ખાલી જગ્યાઓ માટેની વિનંતી ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં જ CBDT ને મોકલવામાં આવી હતી;

II. ઉપરોક્ત ખાલી જગ્યાઓ માટેની ભરતી ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ દરમિયાન થઈ શકી ન હતી, જેના માટે ઉમેદવાર જવાબદાર ન હતા.

III. એવું નથી કે સીધી ભરતીની જગ્યાઓ ભરવા માટે પાત્ર ઉમેદવાર વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં ઉપલબ્ધ ન હતા;

IV. એન. આર. પરમાર–૧ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયના સંદર્ભમાં ૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ તૈયાર કરવામાં આવેલી વરિષ્ઠતાની સૂચિને એ સ્પષ્ટતા સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાની જરૂર હતી કે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં લાયકાત ધરાવતી સીધી ભરતીઓ વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ દરમિયાન નિમણૂક કરાયેલા ૫૩ બઢતી મેળવનારાઓ સાથે જોડવી જોઈએ. અને પ.૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ની વરિષ્ઠતાની યાદી, જે અંતિમ વરિષ્ઠતાની યાદી હતી, તેમાં અસરગ્રસ્ત ઉમેદવારોને સાંભળવાની તક આપ્યા વિના ફેરફાર કરી શકાયો ન

હતો.તેથી, ૧૩મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ની સુધારેલી વરિષ્ઠતાની યાદી ગેરકાયદેસર હતી.

૨૭. હવે, K.Meghachandra ના કેસમાં માનનીય ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચના નિર્ણય પર આવતા, આ અદાલત મણિપુર પોલીસ સેવા નિયમો, ૧૯૬૫ (ટૂંકમાં, 'એમ. પી. એસ. નિયમો') સાથે કામ કરી રહી હતી.આ અદાલત મણિપુર પોલીસ સેવાની કેડરમાં વરિષ્ઠતા અંગેના વિવાદના મુદ્દા પર કામ કરી રહી હતી, સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચે ગ્રેડ–II અધિકારીઓ.એમ. પી. એસ. નિયમોના નિયમ ૨૮નો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, એક તારણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે નિયમમાં સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે વરિષ્ઠતાની ગણતરી માત્ર નિમણૂકની તારીખથી જ કરવામાં આવશે, જ્યારે નિમણૂક માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી તે તબક્કાથી નહીં.

ફકરા ૩૪ માં, આ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતોઃ

"૩૪. N.R.Parmar [૨૦૧૨ (૧૩) SCC ૩૪૦] ના ચુકાદાને હવે થોડી વિગતવાર વિચારણા કરવાની છે કારણ કે અપીલકર્તાઓના વકીલ દ્વારા આના પર ભારે આધાર રાખવામાં આવે છે.જો કે, શરૂઆતમાં એ સ્પષ્ટ કરવું આવશ્યક છે કે ટાંકવામાં આવેલા કેસને એમ. પી. એસ. નિયમો, ૧૯૬૫ સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી અને તે આવકવેરાના નિરીક્ષકો સાથે સંબંધિત મુકદ્દમો કે જેઓ કેન્દ્ર સરકારના વિવિધ ઓ. એમ. (તારીખ ૨૨–૧૨–૧૯૫૯,૭–૨–૧૯૮૬,૩–૭–૧૯૮૬ અને ૩–૩–

૨૦૦૮) ના લાભોનો દાવો કરી રહ્યા હતા.આ ચુકાદો કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓના પોતાના સેવા નિયમોના સંદર્ભમાં આપવામાં આવ્યો હતો.જોકે, વર્તમાન કેસમાં મુકદ્દમાઓ માટે લાગુ પડતા નિયમો એવી જોગવાઈ કરે છે કે સેવામાં વરિષ્ઠતા તે ક્રમ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે જેમાં સેવામાં નિમણૂકો કરવામાં આવે છે.તેથી, એન. આર. પરમાર [૨૦૧૨ (૧૩) એસ. સી. સી. ૩૪૦] માં ઉલ્લેખિત સંબંધિત મેમોરેન્ડમ, જે કેન્દ્ર સરકારની સેવામાં વ્યક્તિઓની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો સાથે સંબંધિત છે, અમારા મતે, મણિપુર રાજ્યમાં સેવા આપતા પોલીસ અધિકારીઓ માટે કોઈ ઓવરરાઈડિંગ અસર ન હોવી જોઈએ." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

ફકરા ૩૮ માં, આ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતોઃ

"૩૮. આ તબક્કે, આપણે એ વાત પર પણ ભાર મૂકવો જોઈએ કે કોર્ટે એન.આર. પરમાર [૨૦૧૨ (૧૩) SCC ૩૪૦] માં એવું અવલોકન કરવાની જરૂર નથી કે પસંદગી પામેલા ઉમેદવારને વહીવટી વિલંબ અને પ્રક્રિયા શરૂ કરવા અને નિમણૂક વચ્ચેના અંતર માટે દોષી ઠેરવી શકાય નહીં.આ પ્રકારનું નિરીક્ષણ ખોટું છે કારણ કે ભરતીની પ્રક્રિયા શરૂ થઈ તે તારીખે કોઈ પણ પસંદ કરેલા ઉમેદવાર તરીકે ઓળખી શકાતું નથી.તે દિવસે, સીધી ભરતી માટે બનાવાયેલી ખાલી જગ્યા પર નિમણૂક કરવા

ઈચ્છુક વ્યક્તિઓનું એક જૂથ અસ્તિત્વમાં નહોતું.જે વ્યક્તિઓ જાહેરાતનો જવાબ આપી શકે છે તેમને જાહેરાતની તારીખથી તેમની વરિષ્ઠતાની ગણતરી કરવાના અધિકારની વાત ન કરવા માટે કોઈ સેવા સંબંધિત અધિકારો હોઈ શકતા નથી.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી જ, અરજદાર પસંદ કરેલા ઉમેદવારમાં રૂપાંતરિત થાય છે અને તેથી, એન. આર. પરમાર [૨૦૧૨ (૧૩) એસ. સી. સી. ૩૪૦] માં બિનજરૂરી નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું કે પસંદગી પામેલા ઉમેદવારને વહીવટી વિલંબ માટે દોષી ઠેરવી શકાય નહીં.એ જ સંદર્ભમાં, આપણે ઉપયોગી રીતે શંકરસન દાસ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [શંકરસન દાસ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૯૧) ૩ એસસીસી ૪૭ માં ગુણોત્તરનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએઃ૧૯૯૧ SCC (L & S) ૮૦૦], જ્યાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે એમ્પેનલમેન્ટ પર પણ, નિમણૂક કોઈ અધિકાર પ્રાપ્ત કરતી નથી." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

ફકરા ૩૯ માં, આ અદાલતે અવલોકન કર્યુંઃ

"૩૯. કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારીઓને લગતા એન.આર. પરમાર [૨૦૧૨ (૧૩) SCC ૩૪૦] નો ચુકાદો અમારા મતે, એમ. પી. એસ. નિયમો, ૧૯૬૫ દ્વારા સંચાલિત મણિપુર રાજ્ય પોલીસ અધિકારીઓને આપમેળે લાગુ થઈ શકતો નથી.અમને એવું પણ લાગે છે કે એન. આર. પરમાર૧

એ અન્ય બાબતોની સાથે સાથે લાંબા સમયથી પ્રવર્તમાન વરિષ્ઠતા નિર્ધારણના સિદ્ધાંતોને ખોટી રીતે અલગ પાડ્યા હતા.

જગદીશ ચંદ્ર પટનાયક–વિરુદ્ધ–ઓરિસ્સા રાજ્ય,

(૧૯૯૮) ૪ એસસીસી ૪૫૬:૧૯૯૮ SCC (L & S) ૧૧૫૬],

સૂરજ પ્રકાશ ગુપ્તા–વિરુદ્ધ–જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય,

(૨૦૦૦) ૭ એસસીસી ૫૬૧:૨૦૦૦ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૯૭૭]

અને

પવન પ્રતાપ સિંહ–વિરુદ્ધ–રીવન સિંહ

(૨૦૧૧) ૩ એસસીસી ૨૬૭:(૨૦૧૧) ૧ SCC (L & S) ૪૮૧].

વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણ માટેના કાયદા પર સમાન ઉચ્ચારણ સાથે આ ત્રણ ચુકાદાઓ અને અન્ય ઘણા ચુકાદાઓ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે સેવા ન્યાયશાસ્ત્ર હેઠળ, વરિષ્ઠતાનો દાવો તે તારીખથી કરી શકાતો નથી જ્યારે હોદ્દેદાર કેડરમાં જન્મ લેવાનો બાકી હોય.અમારા માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, આ મુદ્દા પરનો કાયદો જગદીશ ચો. માં યોગ્ય રીતે જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. પટનાયક–વિરુદ્ધ–ઓરિસ્સા રાજ્ય, અને પરિણામે અમે એન. આર. પરમાર [યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. એન. આર. પરમાર, (૨૦૧૨) ૧૩ એસ. સી. સી. ૩૪૦ માં સૂચવેલા આંતર વરિષ્ઠતાના મૂલ્યાંકન પરના ધોરણોને નામંજૂર કરીએ

છીએઃ(૨૦૧૩) ૩ SCC (L & S) ૭૧૧].તદનુસાર, એન. આર. પરમારના નિર્ણયને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.જો કે, તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ નિર્ણય એન. આર. પરમાર પર આધારિત આંતર–વરિષ્ઠતાને અસર કરશે નહીં અને તે સુરક્ષિત છે.આ નિર્ણય સંભવિત રીતે લાગુ થશે સિવાય કે જ્યાં ખાલી જગ્યાની તારીખ/જાહેરાતની તારીખથી સંબંધિત નિયમો હેઠળ વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની હોય." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

૨૮. કે. મેઘચંદ્રા ના કેસ સાથે વ્યવહાર કરતી માનનીય બેન્ચના સૌથી વધુ આદર સાથે, અમે શોધી કાઢ્યું છે કે બેન્ચનું ધ્યાન એમ. સુબ્બા રેડ્ડીના કેસમાં કોઓર્ડિનેટ બેન્ચના બંધનકર્તા નિર્ણય તરફ દોરવામાં આવ્યું ન હતું.આ નિર્ણય ત્રણ માનનીય ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આપ્યો હતો.એમ. સુબ્બા રેડ્ડીના કેસમાં આ અદાલતે સંકલિત વરિષ્ઠતાની યાદીમાં સહાયક ટ્રાફિક મેનેજર અને સહાયક મિકેનિકલ એન્જિનિયરની જગ્યાઓ પર બઢતીના મુદ્દા પર કાર્યવાહી કરી હતી.બહુમતી ચુકાદો સંબંધિત સેવા નિયમોનો સંદર્ભ આપે છે જે પ્રદાન કરે છે કે નિમણૂકની તારીખથી સેવા અથવા ગ્રેડ સુધી વરિષ્ઠતાની ગણતરી કરી શકાય છે.ઉપરોક્ત નિર્ણયના ફકરા ૬ અને ૭ આ રીતે વાંચે છેઃ

"૬. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાકેશ દ્વિવેદીએ રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે બઢતી ક્વોટા માટેની ખાલી જગ્યાઓ

ઉપલબ્ધ થઈ ત્યારે વર્ષ ૧૯૮૧ થી ૧૯૮૭ દરમિયાન અપીલકર્તાઓને તેમના ક્વોટામાં બઢતી મેળવવાનો અધિકાર હતો.આ સમયગાળા દરમિયાન, કોઈ સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ નહોતી.સીધી ભરતી જુલાઈ ૧૯૮૮, નવેમ્બર ૧૯૯૦ અને જૂન ૧૯૯૨માં ઉપલબ્ધ થઈ હતી.અપીલકર્તા એમ. સુબ્બા રેડ્ડીને ૨૭–૧૨–૧૯૮૬ થી ૯–૯–૧૯૮૮ ના આદેશ દ્વારા નિયમિત કરવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે કોઈ સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ ન હતી અને તેથી, કોર્પોરેશન માટે બઢતી પામેલા લોકોથી ઉપર સીધી ભરતી કરવી અયોગ્ય હતી.

અપીલકર્તાઓનો કેસ એવો છે કે સીધી ભરતી કરનારાઓ તેમની પસંદગી પહેલાં તેમના ક્વોટામાં ખાલી જગ્યાની તારીખથી નિમણૂકનો દાવો કરી શકતા નથી.

એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે પરિશિષ્ટ 'એ' (કલમ બી) ની આઇટમ ૩ ખાલી જગ્યા ફાળવવામાં આવે તે રીતે ભરતીની પદ્ધતિ સૂચવે છે.વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર તેમાં વરિષ્ઠતાના હેતુઓ માટે રોટાનો સમાવેશ થતો નથી.તે માત્ર ક્વોટા સૂચવે છે, તેથી, રોટાને ગર્ભિત કરી શકાતો નથી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે વરિષ્ઠતા સાથે માત્ર સર્વિસ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૬૪ ના રેગ્યુલેશન ૩ દ્વારા વ્યવહાર કરવામાં આવે છે અને ભરતી રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૬૬ ના રેગ્યુલેશન ૩૪ દ્વારા નહીં.રિલાયન્સને ૧૫–૯–૧૯૯૫ પર સુધારેલા નિયમન ૩૪ પર

આ સંબંધમાં મૂકવામાં આવ્યું હતું.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઉપરોક્ત સુધારાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, પરિશિષ્ટ 'એ' માત્ર ખાલી જગ્યાઓની ફાળવણીનો સંદર્ભ આપે છે અને વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણ માટે નહીં.તે ફક્ત સર્વિસ રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૩ દ્વારા નક્કી કરવાનું હતું.

કોઈ ચોક્કસ શ્રેણીમાં ઉમેદવારોની અનુપલબ્ધતા, ભરતી પરના પ્રતિબંધને કારણે અથવા અન્ય કોઈ આધાર પર હોઈ શકે છે તેવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી.તેથી, વર્તમાન કિસ્સામાં, જ્યારે સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે બઢતી ક્વોટામાં બઢતીને નિયમિત કરવામાં આવી હતી, ત્યારે પરિશિષ્ટ 'એ' ની આઇટમ ૩ (૧) માં ક્વોટા લાગુ થશે નહીં.એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ સંજોગોમાં, ઉપરોક્ત કલમ હેઠળ ખાલી જગ્યાઓની ફાળવણી સખત ન હતી અને તે નિયમિતતાની તારીખથી બઢતી પામેલા લોકોને વરિષ્ઠતાને નકારવાનો આધાર ન હોઈ શકે.

રિલાયન્સને ડાયરેક્ટ રિક્રૂટ ક્લાસ II એન્જીંગના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર મૂકવામાં આવ્યું હતું.અધિકારીઓનું સંગઠન વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [(૧૯૯૦) ૨ SCC ૭૧૫:૧૯૯૦ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૩૩૯:(૧૯૯૦) ૧૩ એટીસી ૩૪૮:AIR ૧૯૯૦ SC ૧૬૦૭].

૭. ઉપરોક્ત દલીલોમાં આપણને કોઈ યોગ્યતા મળતી નથી.અપીલકર્તાઓએ ઉપરોક્ત નિયમોની માન્યતાને પડકારી નથી.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તાઓ વતી અમારી સમક્ષ દલીલ કરવામાં આવી છે કે પરિશિષ્ટ 'એ' (કલમ બી) ની આઇટમ ૩ (૧) ભરતીની પદ્ધતિ અને ખાલી જગ્યા ફાળવવાની રીત સૂચવે છે, જેમાં વરિષ્ઠતાના હેતુઓ માટે પરિભ્રમણનો સમાવેશ થતો નથી; પરિશિષ્ટ 'એ' (કલમ બી) ની આઇટમ ૩ (૧) માત્ર ક્વોટા સૂચવે છે અને રોટાને ગર્ભિત કરી શકાતો નથી.

જો કે, ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ અપીલકર્તાઓએ સ્પષ્ટપણે રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત નિયમો હેઠળ, બઢતી અને સીધી ભરતી ૧ ના ગુણોત્તરમાં કરવી જરૂરી છે:૧ અને તે કે ઉપરોક્ત નિયમો એક ચક્ર માટે પ્રદાન કરે છે જેમાં ખાલી જગ્યાઓ ફેરવવાની હતી.(એમ. સુબ્બા રેડ્ડીનું એફિડેવિટ તારીખ ૨૮-૧૨-૧૯૯૪ જુઓ.)ઉપરોક્ત સોગંદનામામાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સીધી ભરતીની ગેરહાજરીમાં સીધી ભરતી માટે અનામત જગ્યાઓને તાત્કાલિક બઢતી સાથે સમાયોજિત કરવાની જવાબદારી છે અને ત્યારબાદ સીધી ભરતી કરનારાઓને વરિષ્ઠતાની યાદીમાં તેમની જગ્યાઓ પછીથી સમૂહમાં આપવી જોઈએ.અમારા મતે, હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલકર્તાઓના દાવાઓ જો

સ્વીકારવામાં આવે તો તે ઉપરોક્ત નિયમોમાં સમાવિષ્ટ ક્વોટા–એન્ડ–રોટા નિયમનું સંપૂર્ણ ઉલ્લંઘન થશે, જેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તાઓને મૂળ નિયમન ૩૪માં દર્શાવેલી શરતોને આધિન બઢતી આપવામાં આવી હતી અને તેથી, તેઓ ઉપરોક્ત નિયમોની અવગણના કરીને અને તેમની કાર્યકારી સેવાઓના આધારે વરિષ્ઠતાનો દાવો કરી શકતા નથી.તેમને નિયમન ૩૦ હેઠળ અસ્થાયી ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી જે કામચલાઉ બઢતીની જોગવાઈ કરે છે.નિયમન ૩૪ લાયક સીધી ભરતીનો સમાવેશ સુનિશ્ચિત કરે છે.પરંતુ નિયમન ૩૪ માટે, ફીડર હોદ્દાઓના ઉમેદવારોને કામચલાઉ ધોરણે સીધી ભરતી માટે અનામત સ્લોટમાં બઢતી આપવામાં આવશે અને તેમના નિયમિતકરણ પર, સીધી ભરતી માટે નિર્ધારિત ક્વોટાને હરાવી દેવામાં આવશે.નિયમન ૩૪ સીધી ભરતી માટે નિર્ધારિત ક્વોટાનું રક્ષણ કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યું છે.ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સર્વિસ રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૩ ને ઉપરોક્ત ભરતી રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૩૦ અને ૩૪ સાથે વાંચવું પડશે.અપીલકર્તાઓને નિયમન ૩૦ હેઠળ કામચલાઉ ધોરણે આ સ્પષ્ટ સમજણ સાથે બઢતી આપવામાં આવી હતી કે કાર્યકાળના સમયગાળાથી તેમને ભવિષ્યમાં સીધી ભરતી પર કોઈ અધિકાર નહીં મળે.આ જ કારણ છે કે નિયમન ૩૦ (૬) જણાવે છે કે જો કામચલાઉ

પ્રમોટરને પછીથી નિયમો અનુસાર બઢતી આપવામાં આવે છે, તો તેની પ્રોબેશન પછીની બઢતીની તારીખથી જ ઉચ્ચ શ્રેણીમાં શરૂ થશે.આ જ કારણસર, નિયમન ૩૪ જણાવે છે કે બઢતી દ્વારા ભરવા માટે અનામત ખાલી જગ્યાઓના ક્વોટા સામે પુનરાવર્તન માટે પુનરાવર્તિત વ્યક્તિઓની વિચારણા કરવામાં આવશે.તેથી, નિયમન ૩૪ સીધી ભરતી માટે નિર્ધારિત ક્વોટાનું રક્ષણ કરે છે.

ભરતી નિયમનના નિયમન ૩૦ અને ૩૪ સાથે સેવા નિયમનના નિયમન ૩ ને વાંચીને, તે સ્પષ્ટ થાય છે કે ન તો બઢતીની તારીખ કે ન તો પસંદગીની તારીખ વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટેનો માપદંડ છે.ઉપરોક્ત નિયમો હેઠળ વરિષ્ઠતાનું નિર્ધારણ ચોક્કસ શ્રેણીમાં આવતી ખાલી જગ્યાઓની સંખ્યા પર આધારિત છે.તેથી, રોટા નો નિયમ સીધી ભરતી માટે અને બઢતી પામેલા લોકો માટે સૂચવવામાં આવેલા ક્વોટામાં ભરતી નિયમનના પરિશિષ્ટ 'એ' (વિભાગ બી) ની આઇટમ ૩ ની દ્રષ્ટિએ સમાયેલ છે.વર્તમાન કિસ્સામાં, ઉપરોક્ત નિયમો ૧ નો ક્વોટા સૂચવે છેઃ૧, જે પુષ્ટિ માટે રોટા તરફ દોરી જાય છે.ઉપરોક્ત નિયમો હેઠળ વરિષ્ઠતાનું નિર્ધારણ એ ખાલી જગ્યાઓની સંખ્યા પર નિર્ભર કરે છે કે જેની સામે બઢતી માટે બઢતી આપવામાં આવી હતી.

દેવેન્દ્ર પ્રસાદ શર્મા વિરુદ્ધ મિઝોરમ રાજ્ય [(૧૯૯૭) ૪ એસ. સી. સી. ૪૨૨:૧૯૯૭ SCC (L & S) ૧૦૫૩] નિયમ ૨૫ (iii) માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સીધી ભરતી અને બઢતીની સાપેક્ષ વરિષ્ઠતા સીધી ભરતી અને બઢતી માટે અનામત ખાલી જગ્યાઓના ક્વોટાના આધારે સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચે ખાલી જગ્યાઓના પરિભ્રમણ અનુસાર નક્કી કરવામાં આવશે.નિયમ ૨૫ (iii) પરિશિષ્ટ 'એ' (વિભાગ બી) ની આઇટમ ૩ (૧) જેવું જ છે.

આ અદાલત દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જે કિસ્સાઓમાં ખાલી જગ્યાઓના ક્વોટાના આધારે સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચે ખાલી જગ્યાઓનું પરિભ્રમણ થાય છે, ત્યાં નિયમો હેઠળ ખાલી જગ્યાઓ ક્યારે અને ક્યારે ઊભી થાય છે તે અનુસાર આવર્તનને ધ્યાનમાં લેવું પડશે.તેથી, ક્વોટાના નિયમનું કડક પાલન કરવાની જરૂર છે, જો નહીં, તો તે વાહિયાતતા તરફ દોરી જશે.જો અપીલકર્તાઓની દલીલ સ્વીકારવામાં આવે, તો તેનો અર્થ એ થશે કે સીધી ભરતીના સમગ્ર જૂથને બઢતીના સમગ્ર જૂથની નીચે મૂકવું પડશે.અમારો અભિપ્રાય છે કે ભરતીના બે સ્ત્રોતો વચ્ચે ક્વોટા નક્કી કર્યા પછી, કોર્પોરેશન પાસે ક્વોટામાં ફેરફાર કરવા અથવા ક્વોટામાંથી વિચલિત થવાનો કોઈ વિવેક નથી.

આ સંજોગોમાં, અપીલકર્તાઓની દલીલમાં કોઈ યોગ્યતા નથી કે પરિશિષ્ટ 'એ' (કલમ બી) ની આઇટમ ૩ (૧) માત્ર ક્વોટા સૂચવે છે અને રોટા નહીં અને ઉપરોક્ત આઇટમ વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણ માટે ન હતી.એસ. જી. જયસિંઘાની વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [એ. આઈ. આર. ૧૯૬૭ એસ. સી. ૧૪૨૭] ના કેસમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે ભરતીના બે સ્રોતો વચ્ચે ક્વોટા નક્કી કર્યા પછી, ક્વોટામાં ફેરફાર કરવા અથવા ક્વોટામાંથી વિચલિત થવા માટે સરકાર માટે તે ખુલ્લું નથી.ભારત સંઘ વિરુદ્ધ એસ. ડી. ગુપ્તા [(૧૯૯૬) ૮ એસ. સી. સી. ૧૪:૧૯૯૬ SCC (L & S) ૮૧૧:એ. આઈ. આર. ૧૯૯૬ એસ. સી. ૩૩૨૫] પ્રતિવાદીઓ કેન્દ્રીય જળ આયોગ ઇજનેરી વર્ગ I સેવામાં બઢતી પામેલા વધારાના સહાયક નિર્દેશકો (વર્ગ III) હતા.ભરતીના નિયમો W. E. F. ૧૫–૧૦–૧૯૬૫ બનાવવામાં આવ્યા હતા.અગાઉની અરજીમાં, ટ્રિબ્યુનલને જાણવા મળ્યું હતું કે શ્રી વી. પી. મિશ્રા, એક્સ્ટ્રા આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટરને ૩૧–૩–૧૯૭૮ પર એડહોક ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી અને બઢતીના ક્વોટામાં જે તારીખે ખાલી જગ્યા ઉપલબ્ધ હતી તે તારીખથી તેની પુષ્ટિ કરવી જરૂરી હતી.સ્વીકાર્યું છે કે આ ખાલી જગ્યા ૩–૫–૧૯૭૯ પર બઢતીના ક્વોટામાં ઊભી થઈ હતી.શ્રી વી. પી. મિશ્રાને તે ખાલી જગ્યામાં નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.આમ કરતી વખતે વિભાગે રોટા અને ક્વોટાના

સિદ્ધાંતને લાગુ કર્યો હતો અને બઢતી પામેલા અને સીધી ભરતી કરનારાઓની વચ્ચેની વરિષ્ઠતા નક્કી કરી હતી.પરિણામે, બઢતી પામેલાઓને વરિષ્ઠતાના ક્રમમાં નીચે ધકેલી દેવામાં આવ્યા હતા જેના કારણે મુકદ્દમાનો બીજો તબક્કો શરૂ થયો હતો.આ અદાલત સમક્ષ નિર્ણય માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો તે એ હતો કે શું વિભાગ દ્વારા નિર્ધારિત વરિષ્ઠતાની યોગ્યતા નિયમો અનુસાર હતી.કોર્ટને જાણવા મળ્યું કે ૬૦ ટકા ખાલી જગ્યાઓ સીધી ભરતી દ્વારા અને ૪૦ ટકા બઢતી દ્વારા ભરવાની હતી.૪૦ ટકા ક્વોટામાંથી બઢતી પામેલા અને હસ્તાંતરણ પામેલા વચ્ચે ૨૫ ટકા અને ૧૫ ટકાના ગુણોત્તરમાં વધુ સીમાંકન કરવામાં આવ્યું હતું.એ સાચું છે કે, બઢતી પામેલા લોકો ૨૫ ટકા ક્વોટાની અંદર તેમના ફિટમેન્ટ માટે હકદાર હતા.બઢતી પામેલા લોકો માટે ખાલી જગ્યાઓ ૩–૫–૧૯૭૯ના રોજ ઊભી થઈ હતી અને તેથી, વી. પી. મિશ્રા તે ખાલી જગ્યા માટે હકદાર હતા જે તે તારીખે ઊભી થઈ હતી.જો કે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, સંકલિત સૂચિમાં, બઢતી પામેલાઓને નીચે ધકેલી દેવામાં આવ્યા હતા.

બઢતી પામેલાઓ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે બઢતી પામેલાઓને બઢતી આપવામાં આવી હતી ત્યારે સીધી ભરતી કરવામાં આવતી ન હતી અને ઇક્વિટી માટે જરૂરી છે કે બઢતી પામેલાઓને નીચે ધકેલી ન શકાય. આ અદાલતે આ દલીલને નકારી કાઢી હતી અને

અવલોકન કર્યું હતું કે સીધી ભરતીનો ઉદ્દેશ પ્રતિભા અને અનુભવનું મિશ્રણ કરવાનો છે.જ્યાં સુધી આ વ્યવસ્થા ચાલુ રહેશે ત્યાં સુધી તેના પરિણામો અનિવાર્ય છે.જો કે સીધી ભરતી પછીથી કરવામાં આવી હતી, તેમ છતાં વરિષ્ઠતાના ક્રમમાં તેમની યોગ્યતા નિયમો હેઠળ નિર્ધારિત રોટા અને ક્વોટાના સંદર્ભમાં નક્કી કરવાની હતી.આવા કિસ્સામાં, જ્યારે બઢતી પામેલા લોકોને વરિષ્ઠતાના ક્રમમાં નીચે ધકેલી દેવામાં આવ્યા હતા ત્યારે પણ કોઈ ગેરકાયદેસરતા નહોતી.

અમારા મતે, એસ. ડી. ગુપ્તા કેસમાં આ અદાલતનો ચુકાદો [(૧૯૯૬) ૮ એસસીસી ૧૪:૧૯૯૬ SCC (L & S) ૮૧૧:એ. આઈ. આર. ૧૯૯૬ એસ. સી. ૩૩૨૫] વર્તમાન કેસની હકીકતોને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે બઢતી પછી અમુક સીધી ભરતી કરવામાં આવી હોવા છતાં, વરિષ્ઠતાના ક્રમમાં તેમની યોગ્યતા નિયમો હેઠળ નિર્ધારિત રોટા અને ક્વોટા અથવા 'ક્વોટાના પરિભ્રમણ' ના સંદર્ભમાં નક્કી કરવાની હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે બઢતી પામેલાઓને વરિષ્ઠતાના ક્રમમાં નીચે ધકેલી દેવામાં આવે ત્યારે કોઈ ગેરકાયદેસરતા ન હતી.આ અદાલતે ભારત સંઘ અને અન્ય વિરુદ્ધના કેસમાં તેના અગાઉના ચુકાદાને મંજૂરી સાથે ટાંક્યો હતો.એસ. ડી. ગુપ્તા અને અન્ય ૭.આ કિસ્સામાં, રોટા અને

ક્વોટાના સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને, બઢતી પામેલા અને સીધી ભરતી કરનારાઓની આંતર-સે-વરિષ્ઠતા નક્કી કરવામાં આવી હતી.આ અદાલતે ઉપરોક્ત કેસમાં એવું માન્યું હતું કે બઢતીની નિમણૂક પછી સીધી ભરતી કરવામાં આવી હોવા છતાં, સીધી ભરતી અને બઢતીની યોગ્યતા રોટા અને નિયત ક્વોટાના સંદર્ભમાં નક્કી થવી જોઈએ.ફકરા ૮ માં, આ અદાલતે એવી દલીલ કરી હતી કે જ્યારે બઢતી આપવામાં આવી હતી ત્યારે સીધી ભરતી સેવામાં જન્મી ન હતી અને તેથી, બઢતી પામેલા લોકોને નીચે ધકેલી ન દેવા જોઈએ.ફકરા ૮ માં, આ અદાલતે આ રીતે ચુકાદો આપ્યો હતોઃ

"૮. પછી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે બઢતી આપવામાં આવી હતી ત્યારે સીધી ભરતી સેવામાં જન્મી ન હતી અને ઈક્વિટી માટે જરૂરી છે કે તેમને નીચે ધકેલી ન શકાય.સીધી ભરતીનો ઉદ્દેશ કાર્યક્ષમતા વધારવા માટે પ્રતિભા અને અનુભવનું મિશ્રણ કરવાનો છે, જ્યારે સીધી ભરતી, લીલા ગોચરમાંથી આવી હોવા છતાં, સમર્પણ અને પ્રામાણિકતાથી ભરપૂર હતી.જ્યાં સુધી વ્યવસ્થા ચાલુ રહેશે ત્યાં સુધી પરિણામો અનિવાર્ય છે.ઈક્વિટીનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.શ્રી કૃષ્ણમણિએ પછી દલીલ કરી હતી કે ૭ ૧૯૯૬ (૮) એસ. સી. સી. ૧૪ સીધી ભરતીઓને કામચલાઉ દર્શાવવામાં આવી છે અને તેથી તેઓ બઢતી પામેલા મૂળ નિમણૂકો જેવા ન હોઈ શકે.૬૦ ટકા સીધી ભરતીનો ક્વોટા મૂળ ખાલી જગ્યાઓ માટે છે, જો કે તેમની પ્રારંભિક નિમણૂક

કામચલાઉ છે; પ્રોબેશનનો સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તેઓ મૂળ નિમણૂક બને છે.તે આ વતી કાયદાનો સ્થાયી સિદ્ધાંત છે.તેથી, ટ્રિબ્યુનલ સીધી ભરતી કરતા ઉપર તેમના ક્વોટામાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની સરખામણીમાં તેમની યોગ્યતા પર વિચાર કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં યોગ્ય નથી." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

૨૯. હવે, આપણે મર્વિન કોટિન્ડોના કેસમાં બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણય તરફ વળીએ છીએ.આ અદાલતે કસ્ટમ્સ વિભાગમાં મૂલ્યાંકનકારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળની અરજીનો નિર્ણય લીધો હતો.બંધારણીય ખંડપીઠે નોંધ્યું હતું કે મૂલ્યાંકનકારોની જગ્યાઓ પર ભરતી માટે જે વ્યવસ્થા પ્રચલિત હતી તે એ હતી કે ૫૦ ટકા જગ્યાઓ સીધી ભરતી માટે અનામત રાખવામાં આવી હતી અને બાકીની ૫૦ ટકા જગ્યાઓ કસ્ટમ વિભાગમાં ગૌણ અધિકારીઓ પાસેથી બઢતી દ્વારા ભરવામાં આવી હતી.અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ એ હતી કે આ પ્રણાલીના પરિણામે બઢતી પામેલા લોકો સાથે ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમ કે મૂલ્યાંકનકારોની કેડરમાં લાંબા સમય સુધી સેવા આપનારા બઢતી પામેલા લોકોને ખૂબ જ ટૂંકી સેવા સાથે સીધી ભરતી હેઠળના વરિષ્ઠતામાં મૂકવામાં આવ્યા હતા.અરજીમાં વધુ એક ફરિયાદ હતી જેની અમને ચિંતા નથી.સર્વોચ્ચ અદાલતે ૧૨મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૯ના પરિપત્ર/OM નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જેનો ઉલ્લેખ ૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૬ અને ૩જી

જુલાઈ ૧૯૮૬ના OM માં કરવામાં આવ્યો છે.રજૂઆતો પર વિચાર કર્યા પછી, બંધારણીય ખંડપીઠે આ રીતે ચુકાદો આપ્યોઃ

"૬. મૂલ્યાંકનકારોની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની બાબતમાં ૧૯૬૩માં શું કરવામાં આવ્યું હતું તેના પર આપણે આવીએ તે પહેલાં, આપણે અન્ય બે પરિપત્રોનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ.પ્રથમ ૧૯૫૩માં બહાર પાડવામાં આવેલ બોર્ડનું પરિપત્ર છે.અમારા મતે તે પરિપત્રને સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના પ્રશ્ન સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.તેનું મુખ્ય મૂલ્ય એ છે કે તે ભાર મૂકે છે કે સીધી ભરતી અને બઢતી માટે નિર્ધારિત પ્રમાણ કડક રીતે જાળવવું જોઈએ.તે એ પણ નિર્દેશ આપે છે કે ઉચ્ચ ગ્રેડમાં બઢતી સીધી ભરતી અને બઢતી બંનેની સંયુક્ત વરિષ્ઠતાની સૂચિના આધારે થવી જોઈએ.પછી ૧૯૫૫નું બીજું પરિપત્ર છે.

તે પરિપત્ર ફરીથી આવર્તન પ્રણાલી પર ભાર મૂકે છે અને કહે છે કે તે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે "મૂલ્યાંકનકારોના ગ્રેડમાં સીધી ભરતી અને બઢતીની વચ્ચેની વરિષ્ઠતા તે ક્રમમાં નક્કી થવી જોઈએ જેમાં તે ગ્રેડમાં ખાલી જગ્યા સીધી ભરતી દ્વારા અથવા પ્રમોટર દ્વારા ભરવામાં આવે છે.આ પરિપત્રમાં અરજદારો વતી "ભરવામાં આવે છે" શબ્દો પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, અને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આનો અર્થ એ છે કે જ્યાં સુધી સીધી ભરતી ખરેખર ભરતી કરવામાં ન આવે અને સીધી ભરતી માટેની ખાલી જગ્યા ભરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે માત્ર વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની આવર્તન

પ્રણાલીના આધારે ખાલી જગ્યા ભરવાની તારીખ પહેલાં વરિષ્ઠતા મેળવી શકશે નહીં.આપણને નથી લાગતું કે આ પરિપત્રમાં વપરાયેલા "ભરેલા" શબ્દોનો આ અર્થ છે. અમે પહેલેથી જ કહ્યું છે કે આ પરિપત્ર વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની બાબતમાં આવર્તન પ્રણાલી પર પણ ભાર મૂકે છે અને તેનો અર્થ એ છે કે ખાલી જગ્યાઓ સીધી ભરતી દ્વારા અથવા આવી નિમણૂકો માટે નિર્ધારિત ક્વોટા અનુસાર બઢતી દ્વારા ભરવી જોઈએ.

૭. આ આપણને ૧૯૫૯ ના પરિપત્ર પર પાછા લાવે છે, અને તે સંબંધમાં મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે સીધી ભરતી અને બઢતીની સંબંધિત વરિષ્ઠતાને લગતા સિદ્ધાંત ૬ ની સમજૂતીમાં "તે મુજબ નિર્ધારિત વરિષ્ઠતા" શબ્દોનો અર્થ સોંપવામાં આવે છે.

જેમ જેમ આપણે આ શબ્દો વાંચીએ છીએ, તેમનો સીધો અર્થ એ છે કે સીધી ભરતી અને બઢતી વચ્ચેની વરિષ્ઠતા રોસ્ટર અનુસાર નક્કી થવી જોઈએ, જે પણ નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવી છે, એટલે કે, એક પ્રમોટર પછી એક સીધી ભરતી વગેરે.તેથી જ્યાં કેડરમાં ભરતી બે સ્રોતોમાંથી થાય છે, એટલે કે સીધી ભરતી અને બઢતી અને રોટેશનલ સિસ્ટમ અમલમાં છે, ત્યાં સમજૂતીમાં આપેલી જોગવાઈ મુજબ વરિષ્ઠતા નક્કી કરવી પડે છે, વૈકલ્પિક રીતે વરિષ્ઠતાની ચાદીમાં પ્રમોટર અને સીધી ભરતી નક્કી કરવી પડે છે.અમે કલમ ૧૬ (૧) માં સ્થાપિત તકની સમાનતાના સિદ્ધાંતનું કોઈ ઉલ્લંઘન જોતા નથી, જેમાં કેડરમાં વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની આવર્તન પદ્ધતિનું પાલન

કરવામાં આવે છે, જેમાં અડધા ભાગમાં સીધી ભરતી કરવામાં આવે છે અને બાકીના અડધા બઢતી આપવામાં આવે છે, અને આ રીતે કામ કરતી આવર્તન પ્રણાલીને સરકારી સેવામાં તકની સમાનતાને નકારી શકાય તેવું ન કહી શકાય.અરજીમાં જે વિસંગતતાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે રોટેશનલ સિસ્ટમના ઉપયોગ દ્વારા સરકારી સેવામાં તકની સમાનતાના વિરોધમાં કંઈપણ હોવાના કારણે ઉદ્ભવતા નથી; તે આકસ્મિક સંજોગોમાં ઉદભવે છે કે મૂલ્યાંકનકારોની આ ચોક્કસ સેવામાં, કોઈક કારણસર, સીધી ભરતી તેના માટે નિર્ધારિત ક્વોટાથી ઓછી થઈ ગઈ છે.આ આકસ્મિક સંજોગોને કારણે જ અરજીમાં જે વિસંગતતાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે ઊભી થઈ છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે જો સીધી ભરતીએ તેના માટે નક્કી કરેલા ક્વોટાની સાથે ગતિ જાળવી રાખી હોત તો વરિષ્ઠતાની યાદી નક્કી કરવામાં કોઈ વિસંગતતા ન હોત.

તેથી પ્રશ્ન આ તરફ સંકુચિત થાય છેઃશું એવું કહી શકાય કે તકની સમાનતાનો અસ્વીકાર છે જે આ આકસ્મિક સંજોગોમાંથી ઉદ્ભવે છે અને જે પરિભ્રમણ પ્રણાલીમાં સહજ નથી?અમે એમ કહેવા તૈયાર નથી કે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની આવર્તન પ્રણાલી જ સરકારી સેવામાં તકની સમાનતાને ઠેસ પહોંચાડે છે.ભૂતકાળમાં સીધી ભરતીની અપૂરતી ભરતીના પરિણામે આવી હોય તેવી કોઈપણ વિસંગતતાઓ અમારા મતે રોટેશનલ સિસ્ટમને નાબૂદ

કરવાનો આધાર ન હોઈ શકે, જે આપણે કહ્યું છે તેમ, સરકારી સેવામાં રોજગારની બાબતમાં તકની સમાનતાને નકારવા સમાન નથી.

તે ખેદજનક છે કે ભૂતકાળમાં આ ચોક્કસ સેવામાં સીધી ભરતીની અપૂરતી ભરતીને કારણે કેટલીક વિસંગતતાઓ જોવા મળી છે.પરંતુ અમારા મતે ૧૯૬૩માં તૈયાર કરવામાં આવેલી વરિષ્ઠતાની સૂચિને રદ કરવાનું કોઈ કારણ હોઈ શકે નહીં, જે નિઃશંકપણે સીધી ભરતી અને બઢતી માટે નિશ્ચિત ક્વોટા પર આધારિત રોટેશનલ સિસ્ટમ અનુસાર છે.૧૯૬૩ના બોર્ડનો આદેશ, જેના આધારે મૂલ્યાંકનકારોની વિવાદિત વરિષ્ઠતાની યાદી તૈયાર કરવામાં આવી છે, તે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે "સીધી ભરતી કરનારાઓ અને બઢતી પામેલાઓની વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણનો સિદ્ધાંત ૧ના નિર્ધારિત ગુણોત્તરમાં છેઃ૧ કામ કરવું જોઈએ ".આ આદેશ ૧૯૫૯ના પરિપત્ર અનુસાર છે અને જેમ આપણે પહેલેથી જ કહ્યું છે તેમ, જ્યાં સેવા સીધી ભરતી અને બઢતીના નિશ્ચિત પ્રમાણમાં રચાયેલી હોય તેવા કિસ્સામાં આવર્તન દ્વારા વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના સિદ્ધાંતમાં કોઈ અંતર્ગત ખામી નથી." (ભાર ઉમેરવામાં આવ્યો)

૩૦. અમારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી દલીલ એ છે કે કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં નિર્ણયને આ આધાર પર અવગણવો પડશે કે તે અનિર્ણિત છે કારણ કે બેન્ચનું ધ્યાન જેણે નિર્ણય લીધો હતો કે કેસને મર્વિન કોટિન્ડો ૩ના કેસમાં બંધારણીય બેન્ચના બંધનકર્તા નિર્ણયો અને એમ. સુબ્બા રેડ્ડી ૬ના કેસમાં સંકલન બેન્ચમાં આમંત્રિત

કરવામાં આવ્યો ન હતો.પ્રથમ દૃષ્ટિએ, અમને આ દલીલમાં તથ્ય જોવા મળે છે કે કે. મેઘચંદ્રના કેસનો નિર્ણય કરનારી બેન્ચનું ધ્યાન ઉપરોક્ત બંધનકર્તા ઉદાહરણો તરફ દોરવામાં આવ્યું ન હતું.તેથી, અમારો મત છે કે કાર્યવાહીનો યોગ્ય માર્ગ એ હશે કે પ્રશ્નને મોટી બેન્ચને મોકલવામાં આવે.અમે એવા કેસ સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા છીએ જ્યાં 'ક્વોટાનું પરિભ્રમણ' અથવા રોટા અને ક્વોટા પ્રણાલીનું પાલન કરવામાં આવી રહ્યું છે.જો સંબંધિત ભરતી વર્ષમાં બઢતી મેળવનારાઓની ભરતી કરવામાં આવે છે, પરંતુ તે જ ભરતી વર્ષમાં શરૂ થયેલી સીધી ભરતીની પ્રક્રિયા તે જ વર્ષમાં પૂર્ણ થઈ શકતી નથી, તો પછીથી નિમણૂક કરાયેલ સીધી ભરતી તે જ ભરતી વર્ષના બઢતી મેળવનારાઓ વચ્ચે કરવાની રહેશે.આવા કિસ્સામાં, એવું ન કહી શકાય કે ભરતી વર્ષ દરમિયાન સીધી ભરતી ઉપલબ્ધ નહોતી.તેમની નિમણૂક તે જ વર્ષ દરમિયાન થઈ શકી ન હતી, જોકે નિમણૂકની પ્રક્રિયા તે જ વર્ષે શરૂ થઈ હતી.પરંતુ, જો સીધી ભરતીની પ્રક્રિયા એ જ ભરતી વર્ષમાં પૂર્ણ થાય છે પરંતુ પૂરતી સંખ્યામાં ઉમેદવારોની પસંદગી થઈ શકતી નથી, તો અછતને આગામી ભરતી વર્ષ સુધી આગળ વધારવી જોઈએ.આવા કિસ્સાઓમાં, જે ઉમેદવારોની પસંદગી ઓછી ખાલી જગ્યાઓ સામે કરવામાં આવે છે, તેમને અગાઉના વર્ષોના બઢતીની નીચે બેસાડવા પડશે.જ્યાં સુધી આવી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં નહીં આવે ત્યાં સુધી ક્વોટા પ્રણાલીનું પરિભ્રમણ નિષ્ફળ જશે.

૩૧. કેસની હકીકતો પર આવીએ તો, આવકવેરાના નિરીક્ષકોના પદ પર સીધી ભરતીની પ્રક્રિયા ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ માં શરૂ થઈ હોવા છતાં, તે જ ભરતી વર્ષમાં પૂર્ણ થઈ શકી ન હતી.આ એવો કેસ નથી કે જ્યાં ભરતી ભરતી વર્ષમાં જ કરવામાં આવી હોવા છતાં પૂરતી સંખ્યામાં સીધી ભરતી થઈ શકી ન હતી.આ કિસ્સામાં, જેઓ સીધી ભરતી માટે પાત્ર હતા તેઓ તકથી વંચિત હતા કારણ કે ભરતીની પ્રક્રિયા તે જ ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ દરમિયાન તેમના તરફથી કોઈ ખામી ન હોવાને કારણે પૂર્ણ થઈ શકી ન હતી.કાઉન્ટર એફિડેવિટ સાથે જોડાયેલા દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે ૨૦૦૯–૧૦ અને ૨૦૧૦–૧૧ માટે ખાલી જગ્યાઓનું વિભાજન યોગ્ય રીતે કરવામાં આવ્યું છે.

૩૨. કોઈ પણ સંજોગોમાં, કે. મેઘચંદ્રના કિસ્સામાં નિર્ણય સંભવિત કામગીરી ધરાવે છે.૭મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬ની વરિષ્ઠતાની યાદી એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણયના સંદર્ભમાં બનાવવામાં આવી હતી.આથી, ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ના રોજ જ્યારે આ નિર્ણય અમલમાં હતો ત્યારે તેમાં ફેરફાર થઈ શક્યો ન હોત.

૩૩. આમ, આપણા નિષ્કર્ષનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય:

૧ આઈ. કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં નિર્ણયને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને મોટી બેન્ચ દ્વારા પુનર્વિચારણા કરવાની જરૂર છે કે મર્વિન કોટિન્ડોના કેસમાં બંધારણીય બેન્ચનો બંધનકર્તા નિર્ણય અને એમ. સુબ્બા રેડ્ડી ૬ ના કેસમાં

સંકલન બેન્ચનો અન્ય બંધનકર્તા નિર્ણય બેન્ચ સમક્ષ વિચારણા માટે મૂકવામાં આવ્યો ન હતો જેણે કે. મેઘચંદ્રના કેસનો નિર્ણય કર્યો હતો;

૨. કે. મેઘચંદ્રના કેસનો યોગ્ય નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો એમ ધારીને પણ, નિર્ણયનો ફકરો ૩૯ દર્શાવે છે કે એન. આર. પરમાર–૧ના કેસમાં નિર્ણયને સંભવિત રીતે નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે અને અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે આ નિર્ણય એન. આર. પરમાર–૧ના કેસના આધારે પહેલેથી જ નક્કી કરવામાં આવેલી આંતર–સે–વરિષ્ઠતાને અસર કરશે નહીં અને તે સુરક્ષિત છે.એવું પણ માનવામાં આવે છે કે આ નિર્ણય સંભવિત રીતે લાગુ થશે સિવાય કે જ્યાં ખાલી જગ્યાની તારીખ/જાહેરાતની તારીખથી સંબંધિત નિયમો હેઠળ વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની હોય.આ કિસ્સામાં, જ્યારે એન. આર. પરમારના કેસનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તે તારીખે, એવો કોઈ નિયમ ન હતો કે જેમાં આવકવેરાના નિરીક્ષકોના પદ પર સીધી ભરતી અને બઢતીની આંતર–સે–વરિષ્ઠતા કેડરમાં વ્યક્તિના જન્મની તારીખથી નક્કી થવી જોઈએ.કેસની હકીકતોમાં, ૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૬ના રોજ એન. આર. પરમાર–૧ના કિસ્સામાં લેવામાં આવેલા નિર્ણયના સંદર્ભમાં વરિષ્ઠતાની યાદી યોગ્ય રીતે પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી, જેમાં ભરતી વર્ષ <આઇ. ડી. ૧> માં લાયકાત ધરાવતી સીધી ભરતી કરનારાઓ અને ૨૯મી જૂન, ૨૦૦૯ના રોજ ડી. પી. સી. દ્વારા બઢતી પામેલા ૫૩ બઢતી પામેલા લોકો સાથે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.અસરગ્રસ્ત સીધી ભરતી કરનારાઓને

સાંભળવાની તક આપ્યા વિના ૧૩મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ના રોજ વરિષ્ઠતાની યાદીમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩૪. આ તબક્કે, આપણે અહીં ગુજરાતના મુખ્ય આવકવેરાના મુખ્ય કમિશનરની કચેરીમાં આવકવેરાના નાયબ કમિશનર શ્રી અનુરાગ ચંદ્ર દ્વારા ૧૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૨ના રોજ દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં જણાવેલા તથ્યાત્મક પાસાઓની નોંધ લઈ શકીએ છીએ.એફિડેવિટ એસ. એલ. પી. માંથી ઉદ્ભવેલી સિવિલ અપીલમાં ૧૩મી જુલાઈ ૨૦૧૮ના વચગાળાના આદેશનો ઉલ્લેખ કરે છે. (સી) ૨૦૧૮ ની No.૧૬૧૬૧, જેના દ્વારા યોજાયેલી જગ્યાઓના સંદર્ભમાં તે તારીખની યથાવત્ સ્થિતિ જાળવવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.સોગંદનામામાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે વચગાળાના આદેશના પરિણામે આવકવેરાના નિરીક્ષકોની કેડરમાંથી આવકવેરાના અધિકારીઓની કેડરમાં બઢતી થઈ શકી નથી.પરિણામે, આવકવેરાના અધિકારીઓની કેડરમાં ૩૩.૩૩% જગ્યાઓ ખાલી છે કારણ કે તે ભરી શકાતી નથી.અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, કે. મેઘચંદ્રાના કિસ્સામાં નિર્ણય સંભવિત રીતે એટલે કે ૧૯મી નવેમ્બર ૨૦૧૯થી લાગુ થાય છે.પ્રથમ દૃષ્ટિએ, એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણયના આધારે નક્કી કરવામાં આવેલી વરિષ્ઠતાને અસર કરવી પડશે.તેથી, જ્યારે અમે મોટી બેન્ચના સંદર્ભની ભલામણ કરી રહ્યા છીએ, ત્યારે વચગાળાની રાહત ખાલી કરવી પડશે અને અપીલના અંતિમ પરિણામ અથવા મોટા બેન્ચના નિર્ણયને આધિન, વિવાદિત ચુકાદાના આધારે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવી પડશે.

૩૫. તેથી, અમે નીચેનો આદેશ પસાર કરીએ છીએઃ

૧) અમારો વિચાર છે કે નીચેના પ્રશ્નો પર પાંચ માનનીય ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચ દ્વારા નિર્ણય લેવાની જરૂર છેઃ

એ. શું કે. મેઘચંદ્રના કેસમાં નિર્ણયને મર્વિન કોટિન્ડોના કેસમાં બંધારણીય ખંડપીઠે નિર્ધારિત કરેલા કાયદા અને એમ. સુબ્બા રેડ્ડીના કેસમાં સંકલન ખંડપીઠે નિર્ધારિત કરેલા કાયદાના પ્રકાશમાં બંધનકર્તા પૂર્વવર્તી કહી શકાય?

બી. તેનાથી વિપરીત ચોક્કસ કાયદાકીય નિયમોની ગેરહાજરીમાં, જ્યારે 'ક્વોટાનું પરિભ્રમણ' નિયમ લાગુ પડે છે, ત્યારે સંબંધિત ભરતી વર્ષમાં શરૂ થયેલી પરંતુ તે પછી સમાપ્ત થયેલી ભરતી પ્રક્રિયામાં ભરતી કરવામાં આવેલી સીધી ભરતીઓની વરિષ્ઠતા 'ક્વોટાનું પરિભ્રમણ' અનુસરીને નક્કી કરી શકાય છે કે કેમ?

૨) અમે રજિસ્ટ્રીને યોગ્ય આદેશો માટે ભારતના માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ સમક્ષ આ અરજી મૂકવાનો નિર્દેશ આપીએ છીએ.

૩) ૧૩મી જુલાઈ, ૨૦૧૮ના રોજ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત ખાલી છે.આ અપીલ અથવા સંદર્ભ, જે પણ કેસ હોય, તેના અંતિમ પરિણામને આધિન વિવાદિત ચુકાદાને અસર આપવામાં આવશે.અમે એ પણ સ્પષ્ટ

કરીએ છીએ કે બઢતી પામેલા અને સીધી ભરતી કરનારાઓની વરિષ્ઠતા, જેમની નિમણૂક હવે પછી થઈ શકે છે, તે આ અપીલના નિર્ણયના અંતિમ પરિણામ અથવા સંદર્ભમાં નિર્ણયને આધિન રહેશે.તદનુસાર, સંબંધિત વ્યક્તિઓને આવકવેરાના વિભાગ દ્વારા લેખિતમાં જાણ કરવામાં આવશે.

૩૬. ૨૦૨૨ની ખાસ મંજુરી અરજી (C) ડાયરી No.૧૨૪૨૨ માંથી ઉદ્ભવેલી સિવિલ અપીલમાં, પડકાર પટના ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચર દ્વારા ૬ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશને છે, જે ભરતી વર્ષ ૨૦૦૯–૧૦ સંબંધિત આવકવેરાના નિરીક્ષકોની નિમણૂકના મુદ્દા સાથે સંકળાયેલા એન. આર. પરમારના કેસમાં નિર્ણયને અનુસરે છે.આ અપીલની સુનાવણી મુખ્ય અપીલ સાથે થવી જોઈએ.

દેવિકા ગુજરાલ – (દ્વારા સહાયિતઃ શ્રી શુભાંશુ દાસ, એલ.સી.આર.એ.)

દિશા નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.